

3-9-28 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 15 వ తేది శనివారము  
నంపుటము. 8. పింగళినామ సంవత్సర మార్గశిరమా న శుద్ధ ప్రథమం. } నంబిక 218

మిక్కిలి మనోహరమగునువాసన 128

(రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా)

ఇప్పటికాలపు దుని కనునగునది, సాటిలేని సునోజ్జ్వలమగు మువాసనగలది. ఆల్కాహాలుగాని, రాయమేగాని, చేర్చబడకనే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్ధమగు మువాసన ని స్ఫులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చెన్నపైజా (అర (డాం)	సీసా 1-8 రు	0-8-0
పద్మరకము పైజా 1-1 (డాం	" "	0-12-0
వీరొకపైజా 2 "	" "	1-4-0
పెద్దపైజా 4 "	లేక 1/2 డౌన్సు "	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి అనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన ను, కాట్టపైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అజాకిమృతుగల మువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

హార్ వజంట్టు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మా మసీదు బొంబాయి.

**OTTO DILBAHAR REGD**

**THE**

**PERFUME OF ORIENTALS**

**DELIGHTFUL & LASTING**

ముతుశోధక 857

ముతుశాల అతిశూనమైన వ్యాధి. దానిని తొలగించునట్లు సంతానము కలుగదు. ఈ ముతుశోధకము నేవించి ఆ ముత్తీలు సంతానముతులై ఇపుడు చాల ముఖించుచున్నారు. నీవు ముతుశాల వలన బాధపడుచున్నావా? అట్లయిన ముతుశోధకము నేవింపుము. మెల దర్శి 2-10.

గంధర్వ ఫార్మ సి, రాజమండ్రి తేక, 83, లింగి నెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కీర్తిశేఖరియైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చిత్త రంగుల చిత్ర పటము

నతి 1-8 0 1-0 12 నతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, హైదరాబాద్ 212 మదరాసు.

తత్వము దరఖాస్తు చేయుడు. కొద్దిపాటు మాత్రమే.

భారత దేశ సేవకు రాలైన

**లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర**

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

**గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.**

గారిచే సులభ శైలిని వ్రాయబడినది. మెల 12 అణాలు.

తత్వము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:—

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.

(916)

TRY ONCE! TRY ONCE!

**AMRUTANJAN**

Best Indian Pain Balm

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

Sold Everywhere.

Our Catalogue sent free on application.

APPLY FOR DETAILS:—

**AMRUTANJAN DEPOT,**

BOMBAY & MADRAS.

అమృతానంద అవశేషము.

ఈ శేషము రక్తమును కుద్దిచేసి బలమును కలిగించి కాళ్ళకును ఖమ్ము నొసగును. 219

ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాభిక్షణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖమ్ము లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.

వైద్యశాస్త్ర మునీశ్వర గోవింద్, ఆతంకనిగ్రామ కౌమధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

662 రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మొనర్పు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం,

నది, వోల్క్స్, ప్రతి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, పయర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగనకైరాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి తాలూకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరిశీలించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసపత్రిక పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆరవం, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, చిక్కెక్క బిల్లాలోని జమీన్ దార్లకు ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచేప్పిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను ఈ క్రింద నుగచరించుచున్న వైవిలాసమునకు వ్రాసి. తెలుగుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

**Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.**

**Special Large Type Edition**

CELEBRATED NOVEL. IN BIG TYPES

**MARY PIERCE**

Or The Memoirs of a Maid Servant.

By G. W. M. REYNOLDS in 8 Volumes

Rs. 5 Single Volume As. 12, printed in glazed paper, and contains more than 1,500 pages.

This novel is one of the Masterpieces of Reynolds, full of gripping and Thrilling interest throughout. Only a limited number of Copies are printed owing scarcity of paper.

**The virgin's kiss or the bronze Statue.**

By G. W. M. REYNOLDS in 4 Volumes, Rs. 2 Single Volume As. 12. This novel is unrivalled in fluency plot and description of nature, art and love and characters, and is one of the excellent productions of Reynolds. Only a limited number of Copies are printed owing to scarcity of paper. Apply sharp:—

**Superior Watch Co.,**

POST BOX No. 167,

536 (A.) MADRAS E.

బరోడా వస్తుప్రదర్శనమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగ గ్రహించినది. ఆటోమోటార్స్ రిజర్వర్యుకాబడినది.



జగద్విఖ్యాతిమై సువాసనగల సెంటు, పరిమళము వెక్కువగా ఉండు. ఒకమాత్రం కొని దీని యధార్థమును చూచుకొనుట.

ధరలు  
బొమ్మలు 2-0-0  
గ్రాము 0-12-0  
కాపు 0-9-0  
కాపు 1-1-0

పరస్కా తలచుచున్న గూడ పరీక్షింపును. దీనిలో లోవా సంబంధమును నమూనా లేనియు కలియబడలేదు. సాక్షాత్తులైన లెలమనే సీసా 1-కి రూపాయి. పోస్టేజీ వేరు. ఒక అణావీటిని పంపినచో నమోదాతు ఒక చిన్న సీసాతో చమురుచితిముగ పంపబడును. (490)

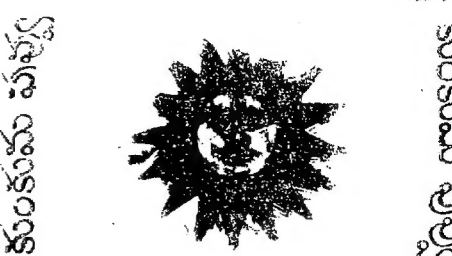
శ్రీ పరస్కా పెర్ఫ్యూమరీ కో,  
నెం 1, వైకోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

సీతాన్వేషణము లేక లంకా దహనము. అయిదంకముల నాటకము.

మధులాలా! పద్యములు!! శ్రావ్యమగు పాఠ్యము!! ఇయ్యది మృదుమధుర శైలిని వ్రాయబడినది. నానామాన్యమున కెల్లఁగ నుబోధకము. ప్రదర్శన వాఙ్మూలముగ నున్నది. భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కల్పాటకాది వర్ణనలు లతో నిండియుండును. ఒక పర్యాయము చదివినను ప్రవర్ణించిను విడువరు. దీనిని గూర్చి నెల్లారు వాస్తవ్యులును బంధరు నోటిలు కాలేజీ ప్రొవెనరుగు శ్రీయత ముత్తగాజు నుభూరావు, ఎం. ఏ. గా రొసంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటకరాజముయొక్క ప్రాశస్త్యము చదువలకే బోధపడును. రూ. వెల 1-0-0 తపాలకూలి వేరు. గ్రంథకర్త: పసుమర్తి యజ్ఞ నారాయణశాస్త్రి, (980) భొజ్జిల్లిపేట, బండరు.

కారణం బి: ఇది శ్రీభక్తిలోని యను నాటకము. సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ నిర్ణయ దాతని కేసిది. అందరు జనాభిరవలయును. వెల 0-1-0 పోస్టేజీ కేసు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు



స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొక కును. కొనువారు స్వార్థమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్సు మోగలగునని

పుష్పిష్టని వ్రాయవలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ. (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

301 పాశ్యపు పంకటాదల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతధర్మములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నిష్పడైనను పరికింపును.

ప్రతి వర్షమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయించు బడుచున్నవి.

ఇంద్రువారు మాత్రమే క; బర్మా, సిలీకా, మలియన్టీ, గోవా, ఫిజీ, బెలెండ్, ఈస్ట్రాక్రికా, మున్నగు ప్రతేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాంతధర్మము, ఈ పయోగించు చున్నారు.

మహాభాగం "ఒకేయొక లోకామయవార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మియించు నున్న మెడల, మాటికి వైద్యుల సహాయమును నిరీక్షించి, మొరకట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

కీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, శార్మ్యవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, చలబద్ధకము, దగ్గు, గజమునోప్పి, బలహీనత, అశారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు లుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతధర్మ సేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియనుమహాభాగ రమలగు కిక్కుటక మూలికలనుండియే యావధములను తయారు చేయుచుండును."

రిజిస్టరైడ్ యావ్యాపార గృహము, ప్రతి సీసామియించునాకును; మూడి తీసికొనవలెను.

అనుభవశక్తము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 280మాత్రలన్న సీసా 6 అణాలకు మాత్రమే.

- 6 సీసాల లోకామయ వైద్యశాలలోనిన టపాల భర్త్యుతోచేరి రూ 1-8-0
  - 12. సీసాలలోకామయ కొనిన 2-12-0
  - 25. సీసాలలోకామయ కొనిన 5-0-0
- సమస్తరోగములకు మార్గదర్శి అయ్యున్న సీసా సిద్ధాంతధర్మముల కొరకును.

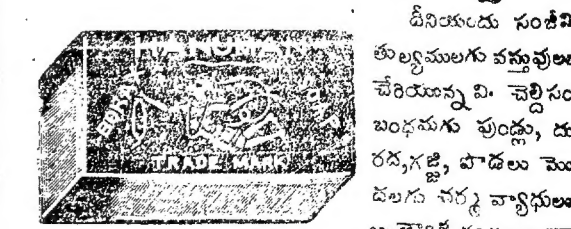
కలసము:- శ్రీ సీతారాధువ వైద్యశాల, మైసూరు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు ప్రదర్శనలన్నియు వ్యాసమైన వెలకు దొరకును. క్యాటలాగు ఉచితము.

డాక్టరు. అచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. డి. సి. ఎం. (946) మేనేజరు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు.



దీనియందు సుడిచి తుల్యములగు వస్తువుల చేరియున్నవి. చెర్చిసంబంధముగు పుండ్లు, దురద, గడ్డి, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధుల అత్యాశ్చర్యముగా బాగుగును. చర్మమునకు పృథుర్యమును, నునుపును, నాణ్యము యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రయించునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్లవై నూ హనుమాన్ బోరక్కు బాగ్ లోక గమనింపుడు. (751) రంగనాథం శైల్య అండు బ్రదర్సు, మదరాసు

సుందరము! స్వదేశీయము!! ఉపయోగము!!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

జనవరి 31. తేదిలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు. 5 ల నుండును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

చదువులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు ప్రమా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, మి. గుగా వీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చుచో మా జవాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాశంకము: గలగమండుటకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	పండ్లపాడి	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0.6-0	డబ్బీ 1-కి 0.2-0	సీసా 1-కి 0.12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాంతధర్మము

చర్మం డబ్బీతో! వెల రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రయించబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో, 109, ప్రేకోర్డ్, బొంబాయి. 8, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

హావోడియను వచుము: బివోడికా నహితమైన హావోడి.

హావోడియను వచోషధిసోధనవరిలా

అపరిమితరకతములను జనించు జాడ్యములకు కీరీటుమంటి మందు, కెరట్రులను, నుచ్చులను, గండమాంబులను; డబ్బు, ప్రాతీకృత్యలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టు.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కక్షకుభ్రుకారణి (35)

వహినిసామ్యపరిట్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను సుదృఢవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను తొగొట్టును. శరీరమునంతరి పొడిరగదోషములను, చలబద్ధకమును కార్తాసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 10 రోజులవరకు వండుటకు 4 టోన్సుల బుడ్డలో అమృతము.

హావోడియను:- పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No 2. BOMBAY.

Encourage Swadeshi Industries  
BY  
Buying Swadeshi Goods  
ANDHRAKNITTING FACTORY,  
220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.  
Socks and Stockings its different colours and sizes can be had at moderate rates.  
Trial orders Solicited.  
835

Seeds & Plants.  
నానావిధ చెట్లు దినుసులు.  
మెడల్పు పొందిన నేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లుదినుసులు యింక అనేక విధములయిన చెట్ల కల్లల దినుసులు సీమ కావాలూరలు నాటుకాయకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అధికా ప్రాంతంపెనేతే, పటములో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుతాము. బాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.  
ఎస్. కె. ఐ. కార్డర్ మీరానాపాటెలు.  
విత్తనములు, మొక్కవర్తనకు.  
(959) తుమారస్వామిపట్టి, నేలం.



కలకత్తా జాబు.

(మా స్వకీయవిలేఖకునియొద్దనుండి.)

కలకత్తా, డిశంబరు 11.

ఈ దేశమునకు వచ్చిన మాంటాగు గారిని గూర్చి మన రాజప్రతినిధిగారును ఇంకను ప్రజాప్రతినిధులముల విజ్ఞాపనముల నందుకొనుచునే యున్నారు. బీహార్ రాష్ట్రమునకును ఆస్సామునకును బర్మారాష్ట్రమునకును జరిగిన విజ్ఞాపనములు కూడ నిచ్చుటనే కై కొనబడుచుండుట చదువరు లెఱుంగుదురు. బర్మారాష్ట్రములలో గొందఱు చివర రాష్ట్రమును హిందూ దేశమునండి విడదీయవలె నని కోరి యుండుట మిక్కిలి యాశ్చర్య జనకముగా నున్నది. నేటి సంస్కరణ విధానము లన్నింటియందును రాష్ట్రము స్వాతంత్ర్యము ప్రధానంగా నున్నప్పు డిట్టి కోరికకు ఆశ్చర్యకర కాని యవకాశముకాని యున్నట్లుగపడదు. కాని, ఈవిచిత్ర నాటకమునకు మూలాధారలగు నూత్నాధారలెవరో యూహింపదగి యున్నదేకాని, యివ్వరు చెప్పగలరు? ఇండియా అసోసియేషనువారిచే సమర్పింపబడిన విజ్ఞాపనము స్వతంత్ర వ్యాఖ్యాతములతో నిండియున్నదని "స్టేట్సుమన్" పత్రిక పరిహసింపినది. ఈ పరిహాసము కేవల చక్రమ మనుటకు వీలులేదు. ఒకవంక, కర్మిను మహాత్ముని నలలలో జన్మకొని యుండి వేటొక వంక దేశీయ మహాసభా సంస్కరణ ప్రకాశిను బరిత్యజించుటకు వీలులేని స్థితి యందున్న నాయకులచేత దయాచుకేయబడి యుండుటచేతను, ఈ విజ్ఞాపన మా సంఘముయొక్క సామాన్య సభ్యుల యంగీకారమునకుఁ బెట్టబడి యుండక పోవుటచేతను, దీని కిట్టి స్థితి సంభవించిన దని "అమృతబజారు పత్రిక" వ్రాసిన వాక్యములు యధార్థమును దెలుపుచున్నవి. స్వాధీనమగు కుతంత్రములకు నను అక్రాంతరంగీకరములవలన ఆ రాష్ట్రమునఁ గలిగిన నూతన పరిస్థితులవలనను, బీహారు మహమ్మదీయ సంఘమువారు మోస్తామలీగు సంస్కరణ విధానమునకు బద్ధులై యుండక పోవుట తటస్థించినది. కొందఱు హైదరాబాదుచేతను కొందఱు యూరొపియనులచేతను సమర్పింపబడిన కర్మిను సంస్కరణ విధానమును గూర్చి యొక్కమాట వ్రాయవలసియున్నది. దీనిని సమర్పించినవారందఱుదాహరించబడిన పరిశ్రమ నిబంధనలచేతనే బద్ధులుకాని, దానివై వ్యాఖ్యానమునకు బద్ధులుకారట. ఈ విధానమునకు జేసిన సదభిప్రాయములను ఆ వ్యాఖ్యానమునందే కలవట నిస్సంశయము. ఇప్పుడా వ్యాఖ్యానము పరిత్యజింపబడుటచేత ఆ నిబంధన లెట్టి విపరీతార్థమునకైన నవకాశ మొసంగఁగలిగియుండు నని మన నాయకులలో గొందఱు గ్రహింపకుండుట సంతాపకరము.

ఆంగ్లో-యిండియనుల భ్రమ.

ప్రజాభిప్రాయమును సంక్షిప్తపటపజాలని కర్మిను విధానమును గూడ మన యాంగ్లో యిండియను మిత్రులు సమ్యగింతుటలేదనియు, సంస్కరణములన్న నే వారి తల కంట గిందుండె యియు, ఇటీవల వారిచే మాంటాగుమంత్రికి సమర్పింపబడిన విజ్ఞాపనవలన దెలియుచున్నది. దీనికొక కారణము నొక యూరొపియను మిత్రుడు "స్టేట్సుమన్" పత్రిక యందు విస్తృతముగా విప్పిచెప్పినందునకుఁ గృతజ్ఞులమై యున్నాము. ప్రజాభిప్రాయములను సంక్షిప్తపటపజాల కెంత యావశ్యకత గలిగినను, యూరొపియను లందఱును ప్రతికూలుగా నున్నయెడల ఏసంస్కరణ విధానమును చక్రకర్తిగారి ప్రభుత్వముచేత సంగీకరింపబడదని యాతఁడు వ్రాయుచున్నాడు. ఇట్టి భ్రమయే ఆంగ్లో యిండియనులలో బెక్కింద్ర నానేకించియుండెననుటకు సందియములేదు. పరిపాలక జాతికి జెందియుండుటచేతనే యూరొపియనులకుఁ గొన్ని ప్రత్యేకలాభములు కాశ్యేతముగా నుండవలెనను విషయమును నిర్వివాదాంశముగా నెంచుకొని, ఈపునాదివై మన మిత్రు లెన్నియో వింతకట్టడములను గట్టుచున్నారు. కావున, ఇటీవల, ను ప్రసిద్ధులైన వి. పి. మాధవరావుగారు "మైన్స్ ఆఫ్ ఇండియా" పత్రికయందు నడివినట్లు, సంస్కరణ విధానము లాలోచింపక ముందు మాంటాగుమంత్రి యీ దిద్దుకొను భోగోట్టియండిన లెస్సగా నుండెడిది. తెల్ల మొగములను గలిగియుండుటయే యొక పెద్ద హక్కును ప్రాతయభిప్రాయమును పరిత్యజింపవలసిన యావశ్యకత కలిగినదని వీరి మనస్సులలో నాటకజెప్పియడల, ఇప్పుటి వెట్టివివాదముల కనకాశ మండెడిది కాదు. కాని, ఇప్పుటికిని మించి పోయినదిలేదు. వెల్లువలై పొంగి పొరలిచచ్చుచున్న మహాసముద్రమును చీపుకట్టతోఁ గ్రతినాకంపనెంచి మన యాంగ్లో యిండియను మిత్రులు తమ దుర్భిరుల నికడైన నీడెదరుగాక!

నిర్బంధావాస సమస్య

సంస్కరణవిధానముల చక్కలలో మునిగి తేలుచుండి, మన దేశీయ నాయకులు నిర్బంధావాస శిక్షలవలన జనించుచున్న భయంకరసమస్యలను గూర్చి బహుత్రింపకుండుట కోచనియము. 1818-వ సంవత్సరపు మూడవ రిగ్యులేషను క్రింద ఆలిఫూర్ జైలులలో నిర్బంధింపబడినవారందఱును కట్టుకట్టి యాచారమును పరిత్యజించినారను విషయము మీకుఁ దెలియవచ్చుచుండును. ఇంగ్లాండులో శ్రీస్వాతంత్ర్యవాదసందర్భమున నిట్టి యాచారపరిత్యాగమే జరిగినప్పుడు, దేశమంతయు నట్టుడికినట్టుడిపోయినది. ప్రభుత్వము వారు ప్రజల యాగ్రహమును చల్లార్చుటకు విశేషశ్రద్ధ తీసికొనవలసి వచ్చినది. కాని, ఇచ్చటి పరిస్థితు, లక్కలా! వేఱు. నిర్బంధావాసమున నుంచి రను కిన్నయే దీని కింకారణమని అసోసియేషను ప్రెస్సు ప్రచురించినది. కాని, అదియే కారణముకాదనియు, నిర్బంధితుల నేకప్రవాసమున నుంచుచున్నారనియు, వారు దుర్భరమైన హింసలకు లోనుగావలసి వచ్చుచున్నారనియు, నిర్బంధితులవలననే తెలియవచ్చినదని యిచ్చటి పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. ఇట్టి ముఖ్యవిషయమును విచారించుటకు మాటుగా ప్రభుత్వమువారి సురదృష్టవంతులను దూరప్రదేశములకుఁ బంపివేసి కల్లిదండ్రుల యువకులములకుఁ గూడ నవకాశము లేకుండజేసి యుండుట సంతాపకరము. నిర్బంధావాసములను గుఱించి ప్రభుత్వమువారి పప్పుడేయొక విచారణసంఘము నేర్పఱచియుండుట సత్యమేకాని, దీనివలనఁ గూడ విశేషప్రయోజన ముండఁజాలదని నానిశ్చితాభిప్రాయము. ప్రభుత్వాధికారులు బుద్ధి పూర్వకముగా నన్వాయము చేయుచున్నారని యెట్టివెట్టివాఁడును దలంపడు. కాని, వారు సి. వి. డి. రిపోర్టులమీదనే యాధారపడుచున్నారనియే ప్రజలు మొట్టమొట్టి యాక్షేపించు చున్నారు. ఈ రిపోర్టులను వేటొక విచారణ సంఘమునకుఁ జూపినను ఫలితము వేటొగా నుండఁజాలదు. ఒక్కపక్షమును మాత్రమే విని నిర్బంధితుల పక్షమున సాక్ష్యమును విచారించుకొనినచో, ఇట్టి విచారణ సంఘములు దుర్భర దుఃఖభారమున మునిగియున్న తెల్లిదండ్రుల కన్నీళ్లను తుడుచుటకుఁదగ్గు న్యాయాన్వేషణమున కిందుకయ్యఁ దోడ్పడఁజాలవనుట నిశ్చయము.

వంగ దేశ స్థాంధ్రులు.

ఇచ్చట విద్యాభ్యాసము చేయు నిమిత్తమై వచ్చి యున్న విద్యార్థి బృందమేగాక, యాద్యోగములయందుండి స్థిర నివాసముల నేర్పఱచుకొనియున్న యాంధ్ర కుటుంబములు వెళ్ళు గలవని చదువరు లెఱిగియుండును. వంగదేశ స్థాంధ్రులయందు నూతనప్రబోధ మొదలైనదని వ్రాయుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. కొంతకాలము క్రిందటికంటకు నామమాత్రావ శిష్టమైయుండిన వంగదేశాంధ్ర సమితి తిరిగి తలనూపినది. ఖర్చుపురాంధ్రసమితి యభ్యుత్థానముతోఁ బనిచేయుచున్నది. కిడ్లపూరునుండలి ఆంధ్రభక్త సమాజము పునరుద్ధరింపబడినది. అచ్చట మొక యాంధ్రపాఠశాలస్థాపించుటకై ప్రజల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. నాల్గియారాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము చక్కగాఁ బనిచేయుచు, 96 మంది విద్యార్థులకు రాత్రులం దుచితముగా విద్య గఱపుచున్నది. దీనికి తదధ్యక్షులగు శ్రీనివాసరావు నాయుడుగారి సత్కార్యోత్సాహమే కారణము. దేశీయమహాసభ నిమిత్తమై వచ్చు నాంధ్రనాయకు లిచ్చట స్థిరనివాసము లేర్పఱచుకొని యున్న స్వదేశీయులను జూచి లజ్జగొనవలసిన పనియేమాత్రము నుండఁజాలదని వైర్యముగాఁ జెప్పగలుగుటకు సంతోషముగా నున్నది.

ఏలూరు తాలూకా పంచమ మహాసభ:—గుండుగోలను గ్రామమున ఈ సభ 22-1-1918 లేదని జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. చింతా శేషయ్యగారు ఆహ్వాన సంఘాన్వేషణులగున, దాకారపు సుబ్బారాయుడుగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, రాయుడు గంగయ్య యత్రేల నూర్యవారాయణ గార్లు కార్యదర్శులుగను, నీలవరము నూకాలు కాలిభూషణము వద్దిరాల సుబ్బారావు పంతుల సుబ్బారాయుడు ఎరుగుతుల్లే అక్కయ్య నీలము వెంకయ్య కోటి లక్ష్మయ్య కండేనల్లి లక్ష్మయ్య మొదలగు వారు 20 మంది ఆహ్వాన సంఘసభ్యులుగాను ఎన్నుకొనబడిరి. పంచముల సాంఘిక స్థితి కులచాచాములు నిద్ర మొదలగు వానిని గూర్చి తీర్మానింపబడును. గుండుగోలను యూనియను చేరుచును భోగరాజు వీరవెంకయ్య పంతులు గారు ఈ సభ కగు ఖర్చులు యావత్తును తమ గ్రామములో సమకూర్చుటకు నిశ్చయించినందులకు వంద్యులు. (వీరు పంచములకు చాల పాఠశాలలు స్థాపించి ఎవ్వరైన పట్టుదలతో పని చేయుచున్నారు.)

మాంటాగుగారికి విజ్ఞప్తి

బెజవాడ పౌరులసభ

ఈ నెల 10 వ తేదీని బెజవాడలో పౌర మహాసభ సభ జరిగినది. తెలుగుజిల్లాల ప్రతినిధులుగను యగు ఆంధ్ర మహాసభస్థాయి సంఘమువారివిజ్ఞప్తి కనకాశ మొసగక పోవుటవలన ఆంధ్రులకు చాల నాశాభంగమును ఆగ్రహమును కలిగినది. కాంగ్రేసులీగు విధానముననుమతించిన వెళ్ళు సంఘముల కీరాష్ట్రమున నవకాశ మియ్యబడలేదు. తాము యథార్థ స్థితిని తెలిసికొనకుండచేయుబడిన ప్రయత్నములు ప్రబలాగ్రహ కారణములుగ నున్నవి అని బెజవాడ మహాసభ కధ్యక్షుత పహించిన పెద్దిభొట్ల వీరయ్యపంతులు బి. పి. బి. ఎల్. గారు మాంటాగుగారికి తంతివార్త నంపిరి.

బెజవాడ పౌరజన మహాసభ వారు

మదగాను వెసిడెన్సీ అసోసియేషనువారికి పంపిన తంతివార్త. నిర్ణీతకాలమునకు నుండు పంపబడినవిజ్ఞప్తులన్నియును ఆలకింపబడువరకును మీరు మాంటాగుగారికి విజ్ఞప్తి సమర్పింప వలదని బెజవాడ పౌర మహాసభ సభవారు మిమ్ములకు కోరుచున్నారు. పెద్దిభొట్ల వీరయ్య పంతులు బి. పి. బి. ఎల్. మహాసభాధ్యక్షుడు.

గుడివాడ తాలూకా కౌతరము ప్రజలసభ

ఈ నెల 14 వ తేదీని ఈ గ్రామవాసు లననరసభను గావించిరి. దేశ హితంకర బ్రాహ్మ కేతరసభ ఆంధ్రమహాసభ మున్నగు సంఘముల ప్రతినిధులు విజ్ఞప్తులను సమర్పించుట కనకాశ మొసంగకుండుట కీసభవారు తమ ఆసచ్చులిని ఖండితముగ ప్రకటించుచున్నారు. కాంగ్రేసు లీగు విధానమును పూర్తిగ నొసంగిన గాని ప్రజలకు సత్ప్రతిఫలగదు. భాషాధారమున గాష్ట్ర విభజన మొనరింపవచ్చుచో రాష్ట్రీయ పరిపాలనము సమగ్రము కావలదని తలంచుచున్నారని తీర్మానించిరి. (తంతివార్త.)

బళ్లారి నరసవినుోదిన సభవారు

1917 డిశంబరు 16-వ తేదీ ఆదివారము  
సాయంత్రము 5-30 గంటలకు

కృష్ణ లీల  
అను నాటకమును

విక్టోరియా వల్లిక్ హాలులో ప్రదర్శింతురు.

పురుషులు రూ. 2, 1-3, 1 అ. 8. స్త్రీలు రూ. 2, 1, అ. 8.

టిక్కెట్లు:— 93, నానాయణ మొదలి వీధి, చింతాడ్రేపేట ఆయ్యామొదలి వీధి, నెం 1/2 వ గల సభా భవనము నందును హాలువద్దను దొరకును.

రావుబహద్దర్  
సి. హెచ్. గాడ్, డి. గోపాలాచారి, బి. మాధవరావు,  
వెసిడెంటు. నైకెటరి. జనరల్ మ్యానేజరు.  
(976)

ఆంధ్ర వీర కంఠీరవ అభినవ  
భీమసేన బిరుదాంకిత ప్రావేశరు  
రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.

(౧)				
పల్లకిమిడి	14-12-17	to	16-12-17	3 రోజులు
కాకిబుగ్గ	17-12-17	to	18-12-17	2 "
బారున	19-12-17	to	21-12-17	3 "
ఇచ్చాపురం	22-12-17	to	24-12-17	3 "
జనకంపూరు	25-12-17	to	28-12-17	4 "
అనకా	29-12-17	to	31-12-17	3 "
రసుల్ కొండ	1-1-18	to	3-1-18	3 "
చక్రపూరు	4-1-18	to	7-1-18	4 "
పూరి	8-1-18	to	11-1-18	4 "
(988)				

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోషియేషను

అక్షేపకసభ.

[illegible]

అధ్యక్షులు

ప్రస్తుతము కాంతి సెలకొని యుండవలె నని ఎల్లరును ప్రయత్నించుచుండగ చెన్నపురి కోటిసమువాన కొన్ని ముఖ్యములను పేరు గలవియు నగు సంఘములు మాంటూగూ గారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించ వీలులేకుండ చేయుటచే మన మిపు డీచట సమావేశము కావలసి వచ్చినది. వానిలో మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను ఒకటిగా వచ్చినది. ఈసంఘ మేర్పడి విశేష కాలము కాకపోయినను దీనికి 25 కాళి తేప్పడికి 1912 మున 600 మందియును మండలములలో 2000 మందియును సంఘములు కలగు. ఈసంఘమువారు సభలను చేయుచు ప్రజలకు వ్యావహారికజ్ఞానమును కలిగించుచు అన్ని బ్రాహ్మణేశ్వర సంఘములకును ప్రతినిధులుగ నున్నారు. ఇట్టి సంఘము విజ్ఞప్తిని సమర్పించుట కవకాశ మొసగుబడలేదు. ఇటులనే అన్యత్రైశ్వ మహాసభ, నామకొటిపెట్టి సంఘము, ఆంధ్ర మహాసభ, ఆంధ్ర పంచరు సంఘము, విశ్వేశ్వర్య సంఘము, మున్నగువానికి గూడ నవకాశ మొసగుబడలేదు. భాషాభారమున రాష్ట్రవిభజనము చేయవలెననియు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమును విశ్వేశ్వర్యులయును స్వేచ్ఛసవలెననియు ఆంధ్ర మహాసభవారు 19 వత్సరములనుండి సభలు చేయుచు ఆంధ్రోద్యమముచేయుచున్నను వారికిగూడ నవకాశమొసగుబడలేదు. ఈసంఘములన్నియు కాలక్రమేనలీన విధానము గామోదించుటయే ఈ నిరాకరింపమునకు కారణముగి యేలయన్నది. ఇది 19వ తేదీ ఇటీవల సేప్పడికి కొన్ని అనాయకసంఘములకు అవకాశ మొసగుబడనక. అతేటిలోపుననే విజ్ఞప్తు లన్నియును పంపలేనిది ప్రకటించి యున్నందుచు భిన్నముగ నట్టిసంఘముల కవకాశ మొసంగిరి. ముత్యాలపేట అంజుమాను, న్యాయయిద్దరు బోయిసు అసోసియేషను, మదరాసు ద్రవిడియన్ అసోసియేషను, యున్నది సంఘములన్నిటికి నుంపు కలిగింపబడినది. ఇవి కాంక్రెటు లీ కు విధానము నంగీకరించునని కావు గాన ను జస్టిసు నకును విశిష్య ఇండియా ప్రజాసంఘమునకును పంపిరి. కావునను వాని కట్టి అవకాశము లభించినది గాన నిందులకు మన మాతేపించుట కింకట సమావేశమైతిమి. ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను ప్రతినిధులవిజ్ఞప్తి నాడించుటకు అవకాశము కల్పించ బడవచ్చునను నాకొద్దికాకలగు గారియర కెట్టి విశ్వయనార్తయును తెలియమిచే ననమిచట మన పని సెక చేర్చుట కాతేపణ మేమియును లేదని అన్యక్షులు వాడివి మొదటి తీర్మానము నుపసాదించ టి. వి. సోపాలస్వామి మొదలగున గారిని కోరిరి.

మొదటి తీర్మానము.

చన్నపురి కొంతనమువారు మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ  
అసోసియేషను, ఆర్యవైశ్యసంఘము, ఆంధ్రమహాజనపథ, చక్ర  
ముల వర్తకుల సంఘము, విశ్వకర్మసంఘము. ఆంధ్ర పంచము  
సంఘము, అడ్వకేట్సు పాలిటెక్నిక్ అసోసియేషను, మున్నగు  
కాంగ్రెసు లీగు విధానము నంగీకరించు ముఖ్య సంఘముల  
ప్రతినిధులు మాంటూగు గారికి విజ్ఞప్తులను సమర్పించ వీలు  
లేకుండ చేయుటయు, నామమాగ్గుములను నిర్ణయించున కిట్టి

[illegible]

డాక్టరు నంజుండ రావుగారు

దాక్షునిగా రిశీ గ్యానము ననువదించిరి. ఈ కార్యమును  
సూక్ష్మ వైకి నేనాగ్రహమును కనుబగుచు చున్నను లోపల  
సంకీర్ణముచు నే యున్నాను. మాంటూనూ గానిని ఘోషాస్త్రీ  
నిగానించిరి. దాని వలననే నిరంకుశాధికారుల భావమానన  
బాగుగా కలదుగలదు. ఇది యిట్లు జరుగక పోయినచో  
నిరంకుశాధికారుల చిత్తవృత్తి మాంటూనూగానికి సరిగ తెలిసి  
ముండున. వాటిట్లన్ని సంఘములకు విలిపి చేయబూతుటను  
తలకించియైన మన మందరమును తక్కిన స్వనిష్ఠయములను  
మరచి కాంగ్రెసువలీకు సంస్కరణముల నేకాగ్రభావముతో  
కోరవలెను. హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు మున్నగు  
వారందరకు కలసి పనిచేయవలెను. ఇన్ని సంఘముల విజృంభణ  
నిరాకరింపబడి నందున కాంగ్రెసు మహాజనసభలవారు గూడ  
విజృంభణను సమర్పించుటను నిరమించవలెను. అట్లు చేసినచో  
చోరతనమువారు మనకు చేసిన అవమానమునకు మనము ప్రతిక్రి  
యను చేయగలిగితిమని వారు తెలిసికొనవీలగును. మాంటూ  
నూగారు సామభూతి కలవాలే యగుదురుకాని మనము స్వదేశ  
కిసాత్వికనిరోధవ్రతులను బూనినగాని కార్యసిద్ధి కలుగజే  
లదు. మనకు మనస్థైర్యము లేదని వాదన గా రాజేపి  
చిగాన మనము సాత్వికనిరోధమును బూనిమనస్థైర్యమును

చూడవలసి యున్నది. స్వదేశీ ప్రభుత్వమున నిక్కముగా పాటిం  
చుటచేరి మనము తప్పక సైగలము అని డాక్టరుగారు మఱివెరి.  
॥ యాకూబు హుస్సేను సాహెబుగారు.

దొడతనమువా డిట్లు నిరాకరించుటలో సద్భావమునే కలిగియుండ వచ్చును. కాంగ్రెసులీ కువిధానము వారికి బాగుగాన వకతగుటచే నానినిగూర్చి మరలమరల చెప్పుట అవకాశముగలిగినది తలచియుండవచ్చును. మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను వారి ప్రతినిధులైన నవకాశ మొసగిన ఈ సభాసంకల్ప మీదేగలదు. చునకిపురు సాత్వికచిరోధ మొక్కటే శరణ్యముఅని సాహేబుగారు నుడివీరి.

అనిబిశెంటుమ్మగారు.

దేశమునందలి వివిధరాజకీయ సంఘముల భావమును తెలిసి కొనుటకు మాంటూగూగా రీ దేశమునకు వచ్చుచున్నారని తెలుపబడినది. ఢిల్లీ కలకత్తా నగరములలో నది నెరవేర్చబడిదిగాని చెన్నపురికి రాగానే మారుకనబడినది. విజ్ఞప్తులను వినుట కవకాశము లేదని వినుట కాశ్చర్యముగా నున్నది. అట్లయినచో ఏయే సంఘముల భావము లిదివరకే స్పష్టమయినచో అయా సంఘములకవకాశ మొసంగక విడిచియు లుగాని భావములగుల సంఘముల కవకాశ మొసగదగును. అందులకు భిన్నముగా నిపుడుచేయుచున్నది. కాంగ్రెసు మహాజన సభలవారు కాంగ్రెసు విధానమునే బలపరచెదరు. కాని వీరి విజ్ఞప్తి యగుల వివరములేదు. కాని ఇదివరకు తమ భావములను వెల్లడింప వకాశమును బడుచుని సంఘముల విజ్ఞప్తుల నాల కింపవలెను. అట్లు గాకుండ నా సంఘములను దూర మొనరించిరి. ఈ వృత్తాంతము నెవరైన మాంటూగూ ప్రముఖులకు ప్రతిపరుచదగును. విశ్వకర్మ సంఘము 60 లక్షల మంది కార్మికులకు ప్రతినిధిసంఘమై యున్నది. చేతిపనులు వారి యుధ్ధన మున్నవి. వేశాభివృద్ధికి చేతి పనుల నభివృద్ధి నొందించుట అత్యవసరము గ నున్నది. ఈ ను హా సంఘమువారు కాంగ్రెసునలికు విధానము నామోదించియున్నారు. వారిపక్షమున రాష్ట్రీయసభలో రిగురు సభ్యులు నియోజింపబడదగును. వీరు కార్మికులలో విద్యాధికులగు స్వల్ప సంఖ్యాకులు. దేశభాగ్యమునకు కారకులు. 60 లక్షల మందికి రిగురు ప్రతినిధుల నొసంగిన చాలావని కోరు వీరి విజ్ఞప్తి మాంటూగూగా రాలికింపవలనా? నోరులేని కోట్లకొలది జనుల ప్రతినిధులను దూరముననుంచుచు వారి నూరక స్మరించుటవలన కలుగు లాభమేమి? దొరతనమువారు కాలము చాలదనుచున్నారు. కాని చెన్నపురి కాంగ్రెసు మహాజన సభ విజ్ఞప్తులను మేము విరమించెదము గావ అకాలమున ఇతర విజ్ఞప్తులను వినదగునని యనము నుడివిన దొరతనము వారెల్లు వివజాలమునుగో నేను తెలియుజాలకున్నాను. దాక్టరు సంజుడరావుగారు నుడివినరీతి నీ నిరాకరణము నువ మేలనకే కనెగిరి. నువ మిట్లు ఆక్షేపణసభలకు విరాదుము చేయించ జరిపి ప్రతికలలో నానోశన మొనరించుచుండెన నోరలేని కోట్లకొలది ప్రజలకు జరుగు నన్యాయమును మాంటూగూగారు గ్రహింపకలుగుచును అది ఆని విమెంటున్న గారు నుడివిరి.

బౌద్ధులు, బౌద్ధులూరి | వకాళి ము గారు.

వీరు అద్వైతేట్లు సంఘము పక్షమున బడిరిగి మాంటే  
 గుగారు ఇండియాదేశమును విడుచుటకు ముందే వారికి ఈ  
 యుద్ధంతయును స్పష్టముగ తెలుపబడవలెను. ప్రాతినిధ్య  
 స్వాతంత్ర్యమును మనము సాధిక పరచవలెను. ప్రతిభూమి  
 పురోభివృద్ధిని కోరువారు గారు క్యవహారము లివట వెట్లు జరు  
 పబడుచున్నదియు మనము మాంటానూగారికి స్పష్టపరప  
 వలెను. మహాజనసభ కాంగ్రెసు సభలచూడ విజ్ఞప్తులను  
 సమాప్తింపవూడదు. ఆంగ్ల ప్రకారంగాను మడిచిరి.

లాడు గోవిందదాసు గారు

ఈ సంఘము లన్నియు కాంగ్రెసులగునిధానము నంగీ  
కరించుటచేతనే వీని కవకాశము కలిగింపబడలేదనివహించెను.  
తన సమాధానము కాబాలగు ఎనకో కొద్దియిం బ్రాహ్మ  
ణేతరు లిటీవల నాకర్షింపబడినవారు తప్ప తక్కిన 81½ కోట్ల  
మంది భారతీయులు కాంగ్రెసులగునిధానము నామోదించి  
రి. దార్మికల ఆనతికలలను దొరతనమునారు ముఖ్యముగ  
గ్రహింపవలెను. పాలితపాలకుల కధికమగు నెయ్యమున  
కలిగించుటయే కాంగ్రెసువారి సంకల్పము. ప్రజాహితమునకే  
గాక స్వామ్రాజ్యహితమునకు గూడ కాంగ్రెసువారు స  
పరిపాలనము నర్థించిరి. అట్టి తరుణమున  
దొరతనమునారు కాంగ్రెసునకు తోడ్పడుట ముఖ్యకర్తవ్యము.



కాంగ్రెసు లీగు విధానము నామోదింపు సంఘముల నన్నిటిని వారాధింప దగినది. నాట్యోటి నెట్లు ధర్మమునకును సంపదకును పేరకైనవారు యుద్ధనిధికి 10 లక్షలను యుద్ధమునకు 15 లక్షలను వారోసగియున్నారు. ఇతర విషయములకు గూడ ధనము సభిక్తముగ నొసగియున్నారు. కాననే వారి విజ్ఞప్తి తృప్తికరంబునదని దానుగారు నుడివరి రామమూర్తిగారు.

విశ్వకర్మసంఘము పక్షమున రామమూర్తిగారు నుడివరి. రాజకీయసంస్కరణములనుగూర్చి కట్టికుచ్చిరాలు మున్నగువారి అభిప్రాయములు మానవి. రాజప్రతినిధిగారి అభిప్రాయముగూడ మారినదిగాని చెన్నపురి దొరతనమువారి భావము మాత్రము మారలేదువిశ్వ కర్మసంఘమునుగూర్చి గంభీరముగ నుడివిన అనిబిసెంటుగారు మున్నగువారికి వందనము లొనరించుచున్నానని రామమూర్తిగారు నుడివరి.

బారిష్టరు కోటిరెడ్డిగారు.

ప్రతికూల బ్రాహ్మణేతరులు కడప మహాసభనుగూర్చి జరిపిన చిత్రచర్యను అసత్యప్రకటనమును కోటిరెడ్డిగారు వివరించి అట్టి సంఘమునకు దొరతనమునా రాదరమును చూపి (వెసి డెన్సి) సంఘముపట్ల ప్రతికూలరగుట అసంబంధమనిరి.

సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు

ఆర్యవైశ్య సంఘము పక్షమున శ్రేష్ఠిగారు నుడివి ఇట్లు ముఖ్యసంఘముల ప్రతినిధుల కవకాళ మొసగబడిమిచే తక్కిన సంఘములు గూడ విరమింప దగునని ఖండితముగ నుడివరి.

బారిష్టరు డెన్నె వ లక్ష్మీనారాయణగారు.

వీరు ఆంధ్రమహాజనసభ ఆంధ్రపంచమ సంఘముల పక్షమున ఆంధ్రమున సుపర్యసించిరి. ఇండియా మంత్రిని రప్పించుట దేశహితమునకు కాక, వేంబల్లేరు గారిని రప్పించుటకు మొదట ఏర్పాటు చేయబడినది. వైవిధ్యముగ మాంటాగు గారు వచ్చుట తటస్థించినది. మన రాష్ట్రమునకు నిద్రబోతు రాష్ట్రముని పేరుగాని అనిబిసెంటుగారు రాకలన మన నిద్ర వదలినది. మనకు సాత్వికనిరోధము తప్ప వేరుగతి లేదు. మన నాయకులు శాంతి శాంతి యని పొరబడకున్న నిద్రవరకు చాల మేలు కలిగియుండెడిది. ఇప్పుడైనను మిందీహోలేదు. పంచములు నిమ్మజాతు లనబడుచున్నారని. వారి ప్రతినిధులకు గూడ సవకాళ మొసగవంతుట చాల విచారకరమని వీరు నుడివరి.

రెండవ తీర్మానము

“ఈ తీర్మానమును ఇండియా మంత్రి రాజప్రతినిధి చెన్నపురి గార్లు మెంటువారలకు తెలుపుట కధ్యక్షుని కధికార మియ్యబడినది.” అను నీ తీర్మానమును పద్మనాభపిళ్లగారు పాదించిరి. ఏ మార్గనారాయణమూర్తి పంతులు గారు రను వదించిరి.

పిమ్మట కొన్ని కంటివాద్యలు చదువబడెను. అధ్యక్షునకు వందనములు తెలుపబడెను.

మదరాసు స్పెషలు ప్రొవిన్షియలు కాన్ఫరెన్సు

వలంటీరులుగా పనిచేయుటకు అంగీకారముగల మైన రలుగాని యువజనులు 50 మంది కావలెను. అంగీకారముగల వారు ఈ నెల 17-న లేదా నాడును ఆలోచనను పరమవాకమున గంగాధరేశ్వర కోవెల వీధిలో నన్న కాన్ఫరెన్సులలో నొకరగు టి. సి. ముద్దుకృష్ణయ్యగారి గృహమునకు స్వయముగ నేగి దరఖాస్తు నివ్వవలెనని ప్రకటింపబడినది.

మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను.

విజ్ఞప్తి కవకాళ మొసగుట.

ఈనెల 17-న లేదా మధ్యాహ్నము మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీ, మదరాసు మహాజనసభల సభ్యులతో పాటు మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను సభ్యులుగూడ బాంక్విటింగు హాలునకు వచ్చుటకును అవట ప్రెసిడెన్సీ అసోసియేషను పక్షమున అధ్యక్షులగు దివానుబహదరు పి. కేశవ పిళ్లగారు విజ్ఞప్తిని చదివి సమర్పించుటకును దొరతనమునా రవకాళమొసగిరని నేడు అసోసియేషను ప్రెసు సంఘమువారు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మాకు తెలిపిరి.

హిందూమతమునకు మార్పుబడుట:—గత ఆదివారమున బొంబాయి హిందూమత బోధకసంఘమువారు మిన్ డేరిన్ అను సెక్రెట్రీని పోషింపగొనిరి అను నొక మహమ్మదీయుని యధావిధిగ హిందూమతమునకు మార్చిరి. వారికి సుకీల గోపాలదాసు అను హిందూనాయకులిడిరి. జవహర్లalu సహాయములం దొక హిందూ శ్రీ వేదమంత్రములను చదివెను.

## మాంటాగుగారి రాక

I

నిరాకరింపబడిన రాయబారములు

- |  |                     |
|--|---------------------|
| 1. ఆర్యవైశ్యులు                                  | కాంగ్రెసున కనుకూలము |
| 2. నాట్యోటి శ్రేష్ఠులు                           | "                   |
| 3. మార్వాడీలు                                    | "                   |
| 4. విశ్వకర్మలు                                   | "                   |
| 5. సారావస్థులు                                   | "                   |
| 6. కృష్ణజిల్లాసంఘము (జిల్లా సంఘములలో ప్రాచీనము.) | "                   |
| 7. గోదావరిజిల్లాసంఘము                            | "                   |
| 8. చెన్నరాజధాని (బ్రాహ్మణేతర) సంఘము              | "                   |
| 9. మద్రాసు తోళ్లకర్తకులు                         | "                   |

ఈ పట్టికనుబట్టి చూడ, అనుకూలమగు రాయబారములు ఎంత ప్రాచీనమయి, ఎంత అప్రమేయమగు మహానీయులచే పాల్గొనబడినను, ఎంత దేశ సేవచేసిన సంఘముల పక్షమున రానున్నను, “ఆంగ్లో-జాట్సు” కక్షవారిపక్షముననున్న మద్రాసు దొరతనమువారిచే నిరాకరింపబడవలసిన వనియు, న్యాయింగ్లను ప్రాతవిద్యార్థుల సంఘమువంటి యే పాఠశాలలలోని డిరెక్టర్ల సంఘము అయినను “ఆంగ్లో-జాట్సు” వారి యనుగ్రహము పడనినచో రాయబారమున కర్హతనందవలసిన దనియు లేదు పడుచున్నది. ఏవలుగురు నిమ్మజాతులవారివైననుచేర్చి కాంగ్రెసును దూషించినను, గాంధీనంటి మహాత్ముని పరిహసించినను, ఇండియామంత్రి సందర్శనార్హత లభించుచున్నది. ఇప్పుడైనను మన నాయకులు మేల్కొంచి ప్రతిగ్రామమునుండియు ప్రతి పట్టణమునుండియు ప్రజల యసమ్మతిని దేలుపు తంత్రివార్తలను పంపునట్లు ప్రజలను మేల్కొల్పి దొరతనములో ఆర్యావశ్యకమగు మార్పు వెంటనే గలుగునట్లు ప్రయత్నింతురా, లేక గాఢసుపు ప్రినే చెంచుచుండెదరా?—ఒక విలేఖకుడు.

II

ఆదిమాండ్రుల యాశావిఘాతము.

బహుకాలమునుండి పెక్కుకష్టములకు లోనై ఇప్పుడిప్పుడు, కొద్దికొద్దిగ, గాఢసుపు ప్రినుండి మేల్కొంచి, సంఘమున నెదిమో వ్యక్తిత్వ మన నెదిమో గ్రహించి, సాంఘిక నైతికాధికనిగ్యా పరిస్థితులయందు అభివృద్ధిపొందవలె ననెడు నిశ్చితాభిప్రాయముతో ఆంధ్రరాష్ట్రమునం దుండు ఆది మాండ్రులమైన మేము మొన్న విజయవాడలో సమావేశమైతిమి. సభాధ్యక్షతనహించిన భాగ్యరెడ్డి వర్మగారి ప్రోగంభోపన్యాసమును బట్టియు సభవారిచే తీర్మానింపబడిన తీర్మానముల బట్టియు, ఈసంఘముయొక్క యాదర్శములు భావములు ఎల్లరకు లేటెల్లె మై యున్నవి.

ప్రస్తుతకాలమున మాంటాగు మంత్రివర్యుని రాకను గూర్చిన కుగవాద దేశమునందుండు వివిధ సంఘముల కెట్లు సంతోషము జనింపజేసెనో, అట్లే ఆసహాయులైన మావారికి గూడ తాము తమదుస్థితినుండి విముక్తుల మగుదుమని గంపెదాళోకలిగించెను. మండువేసవియును ఎడారిలో దప్పింపు బాటసారికి జలవిందువు లభించునమార్త విన్నప్పుడు కలిగిడి యానందముకన్న పదింతలేక్కువ యానందముతో శ్రీవారికి మేముక గాయబారమంపితిమి. తానొకటి తలచిన దైరమొకటి తలచుననుటయు; మాదురదృష్టము చేతనో లేక మాయవీనితి యొక్క పాపప్రభావముచేతనో, అన్నోదకములకు ఆపన్నులైన యావీల నుద్ధరింపదొరతనమువారు సమకట్టరైరి. ఇప్పటికే చాల వత్సరముల నుండి దుర్గకా సాగరమున బడి ఆసహాయులమై కాలచేతులు కొట్టుకొని అల్పస్థి యలసి, నిష్పృహచెందిన మమ్ము ఇంకెంతకాలము ఇట్టి దుర్గలియందు నిధాతయుంచదలచెనో తెలియకున్నది.

1,20,00000 మంది యాంధ్రపుత్రులకు కన్నతల్లిరెడెడపచారము సల్పుచున్న ఆంధ్రప్రతికను, బహుకాలము దేశాటనమునల్లి తన స్వగృహమునకు వచ్చు గృహస్థునకు తన భాగ్యవిధుల మాయట కుండునంత యాచారతతో, విప్పిన తోడనే, మాయత్సాహము ఆకాశీజములు మొలకలెత్తుటకు మారుగ, చెమ్మలేకరూపు మౌనవి. గగనమార్గమున సంచరించు పక్షులు కఠినశిలాధూయ్య మైన పొలమునందు వెదచల్లిన మా విత్తనముల మ్రొంగనని ఊహించుట కవకాళమిచ్చెను.

కేవలము తాత్కాలిక రాజకీయ విషయములే గవ్యస్థానముగ పెట్టుకొనుటకును, ఇప్పటికి మహమ్మదీ సంవత్సరముల నాడు నిర్మలమైన స్వాధీనత్యాగముతో దేశారాధనయే ప్రాముఖ్యముగ గమనించిన మనదేశీయ నాయకులచే నెలకొల్ప

బడిన కాంగ్రెసు అసహేమియో తెలియకున్నను, తెలిసికొనుటకు తగు శక్తి సామర్థ్యములేవన్నను, జేరియు ప్రతిష్ఠాపనలకును వాంఛలకును వ్యతిరేకాభిప్రాయము వెలిపుచ్చుటకును ప్రేరేపింపబడి, సాంఘిక నైతికాధిక విద్యావిషయములం దభివృద్ధి స్ఫూర్ణయే లేని మదరాసు పట్టణమున నుండుకొందరు ఆది ప్రవిదుల రాయబారమునకు అవకాశముండినఆంధ్రరాష్ట్రమున విదవ వంతైన మాయాదిమాండ్రుల రాయబారమునకు అవకాశము లేకపోవుట ఎట్టివానికైనను ఆశ్చర్యమును మన స్ఫురతాపమును జనింపజేయును కదా!

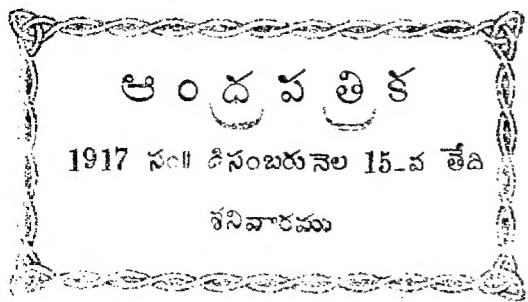
ఏసంఘముగాని బాటిగాని పునాదికి తుల్యమైన సాంఘిక నైతిక అధిక విద్యావిషయములం దభివృద్ధిగాంచనిది రాజకీయములందు పాల్గొనుట కట్టి యుగ్మతయు సామర్థ్యము నుండునో వికల హృదయులైన సౌలకులు సావధానముగ పరిశీలించిన గోచరము కాగలదు.

ఓ నాగరిక సౌభము నధిష్టించిన లోకపాలకులారా! ఈశ్వర తుల్యుడైన శ్రీస్తు మహాత్మునిచే ప్రేరేపింపబడి నిమ్మజాతుద్ధరణమునకై కంకణము కట్టుకొని బహు కష్టనష్టములకు లోనై పలు ప్రయత్నములు సల్పుచున్న యాంగ్లప్రభువులారా! కడు దీనులను అనాధలులైన మాయాది మాండ్రుల మొక మాంటాగో మంత్రివర్యుడా ల కించి చూకు మా సంఘమునకు వ్యక్తిత్వము కల్పించుటకు మా రాయబారమున కవకాశమిండు. ఇప్పటికిని మీబోటి వికల హృదయులను స్వాతంత్ర్య దానమునకై రక్తమును ధారపోయు మీరును మావాంఛా సన్నిధికి చేయుత నొసగుదురను దృఢ విశ్వాసము మాకు పూర్తిగలదు. పాలకులు సౌమికులకు మన స్ఫురతాపము అసంఖ్యప్రీతి జనింప జేయుట ధ్యేయవిధుధము.

కావున, దొరతనమువారు వికల హృదయులతోను దూరవృద్ధితోను సావధాన చిత్తులై బాగుగ నిచుర్పించి మా వాంఛను సిద్ధింపజేయుటకు ఆది మాండ్రుల పక్షమున నేను విషయ పూర్వకముగ మనవిచేసికొనుచున్నాను.—ఆదిమాండ్ర సభాహ్వనసంఘాధ్యక్షుడు.

నిన్నటి సాయంకాలము జమీందారుల యువజన సహకారసంఘమువారి యాజమాన్యమున నుండేయులు హేమిల్లకు గారు “భాధ్యతా పరిపాలనము; సహకారోద్యమము” అను అంశమునుగూర్చి గంభీరోపన్యాసము నొసగిరి. ఆయుపన్యాసమున వాటిల్లు చెప్పిరి:—ప్రజల చేతులలో వైసాలేదు. అందువలన రాష్ట్రమునకును సాత్తులేదు. సాత్తు లేకంతకాలము బాధ్యతాపరిపాలనము నామముకే గాని అందువలన లాభము గలుగలేదు. ప్రజల కృతజ్ఞతను కల్పించిపెక్కుట నతడిట్టినెను. ధనాధికారి లేనను సంతరించును. ఆలేనను ప్రోగుచేసిన సాధారణ జనుడు మైకమున జిమ్మకొనుచున్నాను. అట్లునే హిందూదేశమిప్పుడు మైనమును దవిలియున్నది. సహకారోద్యమము వచ్చినగాని ప్రజలకు గత్యంతరములేదు. అందుముల మునశ్చేత్రజలుస్వతంత్రులుకాగలరు. స్వతంత్రముగ కాలూగలిగినవారు బాధ్యత గల పరిపాలన మొందగలరు. మరియొక సంగతిని గూడ నీ విషయమున జ్ఞాపక ముంచుకొన దగును. అభివృద్ధి నొందుటన్న మాకు గలుగు టనవరము. మార్పు గలుగు టన్న క్రొత్త భావముల ప్రవేశ పెట్టుట. క్రొత్త భావముల ప్రాత భావముల కొన్నిటిని తొలగింపక తీరదు. ఇప్పుడు హిందూ మతమున కొంత భాగము లోపించిననే బాధ్యతా పూర్వక స్వ పరిపాలన ము లభింపగలదు. చివరను వారిట్లు చెప్పిరి. ప్రాతబడిన యూరోపు రాజకీయభావముల వలన హిందూదేశమునకు లాభము లేదు. దానికి మార్పు మొందవకాళము నిండు. తన స్వతంత్ర సహకారల మగ్గము లందు స్వయముగ నది స్వతంత్రమగు సుందర వత్త్రమును నేసికొనగలదు. అందనేకవిధములగు రంగులును చిన్నలును ఒకటి గ గూర్చు బడును. శ్రుత్యవృద్ధతినా సహకారపద్ధతినా దేని నాధారపరచుకొని హిందూదేశపునాగరికతాసాధము నిర్మింపబడవలయునో ఇప్పుడు నిశ్చయింపవలయును. సహకారపద్ధతి వైన సామ్రాజ్యమున బాధ్యతాపూర్వక స్వపరిపాలనము నొందవలె నను తనయాశయును సహకారమార్గమున నడపుటకు ప్రయత్నములు గానింపవలసినదని వారు దొరతనమువారిని గోరవలసి యున్నది.

నిన్నటి ఉదయము రంగూనులో అగ్ని ప్రహరము గలిగెను. అగ్నిముట్టిన వెంటనే మంటలు గని పెట్టబడెను. తేవున్న చాల నష్టము లిగి యుండును. వైసికు లమిత సహాయము నొకరించిరి. ఒక పిల్లవాడు కన్నించుచున్నాను.



### ఆంధ్రులు : మాంటాగు గారి రాక

(-0-)

మాంటాగు గారు చెన్న పురి కేటించిరి. వారి రాకకై యువ్విభూరుచున్న ఆంధ్రదేశము ఉత్సాహము గోల్పొయినది. ఆంధ్రదేశ సమస్యను మాంటాగుగారికి రాజ్యాంగవేత్తలకు నివేదించు నవకాశము దొరికిపోయినది. వాక్యాన్వితంత్రిమునకు నిర్బంధము గలిగింది. స్వపరిపాలనాశయము నివేదించబడు నీ సమయమున, ఆంధ్రసమస్య గూడ యధికారుల కర్ణపురుషుల జొరదేని, స్వపరిపాలనావిధానమునకు బల మగు నాధారముల నేర్పించుటకు వీలుండదు. అధికారులే గాక, స్వపరిపాలనోత్సాహ పూర్తులు గూడ, రాష్ట్రసమస్యగూర్చి యుదాసీనత వహించుట శోచనీయము. నిరాకరింపబడిన విజ్ఞాపనములలో, మద్రాసు రాజధాని సంఘము దప్పదక్కిన వంతగ ప్రాముఖ్యత నహింపలేదని వీరి యాహాగ గన్పట్టుచున్నది. ఇంతవరకును న్యాయుండియా పత్రిక ఆంధ్రమహాజనసభా విజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినందులకు య సమ్మతి జూపలేదు. విశ్వకర్మల సంఘముగూర్చియు, రాజధానిసంఘముగూర్చియు విచారము సూచించబడినదిగాని, జాతిమత భేదముల కతీతమై, కాళాభేదముల నన్నిటిని, సమన్వయము గావించి జాతీయ సౌభ్రాతృత్వమునకై బాటుపడుచున్న ఆంధ్రమహాజన సభా విజ్ఞాపనము గూర్చిన ప్రశంసయే గన్పట్టలేదు. ఇన్ని సంఘముల విజ్ఞాపనలు నిరాకరింప బడినందులకు, ప్రజామగు నసమ్మతి దెలుపుటకై, రాష్ట్రీయసంఘ విజ్ఞాపనము సమర్పించ కూడదను సూచనగూర్చి, యీ పత్రిక సానుభూతి జూపలేదు. నిన్నటి పత్రికలో "కాంగ్రెసు సంఘసభ కేటించుభూమి జరుగును. మద్రాసు రాజధాని సంఘవిజ్ఞాపన మంగీకరింపబడదేని, యీ సభవారు తమ విజ్ఞాపనము నుపసంహరించికొనులేమో యని భయము గలుగుచున్నది." యని వ్రాయబడినది. ఏల యింతటి భయము? దేశరక్షక శాసనము కన్నను, మద్రాసు ప్రతాపశాసనము కన్నను, ఇందు భయ మధికముగ గలదా? ఒక ధర్మముకొరకై పోరాడుచున్న పు డిమాత్రము ఇబ్బందులకు నోర్చికొనుట కష్టమా? కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానము ఢిల్లీలో సమగ్రముగ నివేదించబడినపు డింకను భయమేల గలుగవలయును? దేశహితముగోరి నూతన రాజ్యాంగసూత్రములను దెలుపు సంఘములు నిరాకరింపబడినపుడు, కాంగ్రెసుసంఘము, వాటికి చేయూత నొసగ నవసర ముండదా?

మద్రాసు రాజధాని సంఘ విజ్ఞాపన మంగీకరింపబడిన దనుకొనుడు. మిగిలినవిజ్ఞాపనముల గతియేమి? నిన్నటి సభయందును, రాష్ట్రీయ సభయొక్క చిత్తు తీర్మానములయందును, ఉదహరింపబడిన సంఘములను న్యాయము గలుగవలదా? వాటికి న్యాయము గలుగక బోయినను, తమ విజ్ఞాపనల సమర్పించబడిన ప్రముఖులు మిగిలిన సంఘ సామములకు గౌరవార్థ మేల తీర్మానముల జేర్చవలయును? మద్రాసు రాజధాని సంఘ విజ్ఞాపన మంగీకరించినచో, భాప్రాదేశము శాంతించు

నని న్యాయుండియాపత్రిక దెలుపుచున్నది. ఈ పత్రిక తన దృష్టి నాకమారు ఆంధ్రప్రపంచముపై ప్రసరింపజేసి, ఆంధ్రుల భావతీవ్రతను గ్రహింపలేకుండుట ఆశ్చర్యము గలిగించుచున్నది. కాని దూరమాలోచించిన, ఆశ్చర్యమున కవకాశము లేదు. మహమ్మదాలీ, హేతుఅలీగార్ల నామములు నిర్బంధింప మహాత్మ్యమునందు యీ రాజధానిలో జరిగిన ప్రతి సభాతీర్మానములయందును జేర్చబడినవి. నిర్బంధితులందరును విడుదల గావించబడిన గాని, ప్రశాంత నిరోధకపథము త్యజింపబడదని తీర్మానములు గావించబడెను. మహమ్మదాలీ గారి తల్లి బిసెంటు ప్రభృతుల నిర్బంధ విమోచనము గోరుచూ బంపిన తంత్రీవార్త నిర్బంధావాసజనమున జడివినపుడు, అశ్రుజల పూరితనయనుడు గాని సభకుడు గావించలేదు. అట్టితరీ, మహమ్మదీయ నిర్బంధితులు విడుదల గాకముందే, ప్రశాంత నిరోధదీక్ష వదలివేయబడెను. మహమ్మదాలీ మొదలగువారు స్వాతంత్ర్యము బడయక పోయినందులకు, మహమ్మదీయులు ఆందోళనా పూరితులై యున్నారు. మహమ్మదీయ నిర్బంధితులను క్షి గాంచనిచో, తీవ్రాందోళన మవలంబించబడునని, మహమ్మదీయ నాయకులు దెలుపుచున్నారు. మహమ్మదీయులు, బిసెంటు ప్రభృతుల నిర్బంధ విమోచనమునకు దోడ్పడినందులకు, వారి కెట్టి సహాయ మీ సమయమున గావించబడినది? సహాయముండ మీదుమిక్కిలి న్యాయుండియా పత్రిక స్వపరిపాలనాప్రదానాంతర మీవిషయము పరిష్కరింపబడునని హిత మొసగినది. పదునొకండు జిల్లాల ఆంధ్రమహాజనులకు నిరాదరణ గలిగినపుడు చూపవలసిన సహకార మిదియేనా యని యాశ్చర్యము కలుగకమానదు. జాతీయోద్యమమునకు ఆంధ్రులును ఆంధ్రమహాసభయు దేశమునందు సందిగ్ధ సమయ మరుదొచినపు డెట్టి సహాయము గావించెనో యొక్కమా రీతియందున మనము జేయుట యవసరము. ఆంధ్రులు యాత్మస్తుతి గావించి కొనుట కిచ్చగింపక బోయినను, ప్రస్తుత స్థితిలో అది యవసరమగుచున్నది. స్వవిషయమై జ్ఞాపించి కొనుట ఆహ్లాదకరముగనుండును. కాని ఆత్మస్తుతిచేతనే, వ్యక్తులును సంఘములును ప్రసిద్ధి గాంచవలసిన తరుణ సూచనమయినది. ఆంధ్రమహాజనసభ జాతీయ స్వపరిపాలనా స్వరూపమును ప్రదర్శించినది. హోంరూలు యద్యమమునకు చేయూత నొసగినది. నిర్బంధవిధానము దొలగుట కెట్టి కష్టములకయినను నోర్చికొనెదమని ఆంధ్రులు శపథము బూనిరి. అవసరాంధ్ర మహాజనసభ జరిపి, స్వపరిపాలనోత్సాహమును మరియొకమారు ఆంధ్రులు వ్యక్తపరచిరి. బ్రాహ్మణేతర సమస్య గూర్చి, చెన్న పురియందును దక్షిణదేశమునను భిన్నాభిప్రాయములు ప్రబలియున్నప్పుడు, ఆంధ్రమహాజనసభలోని బ్రాహ్మణప్రతినిధు లందరును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమున కామోదముదెలిపి, బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణవిభేదములు సమయనటుల యత్నముల సలిపిరి. ఆంధ్ర బ్రాహ్మణేతరులు కాంగ్రెసు విధానమునకు విముఖులు గాకండునటుల ఆంధ్రమహాజనసభ తోడ్పడినది. బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనానంతరము, మద్రాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభ సాత్వికనిరోధవ్రత మవసరము లేదని తీర్మానించి యుండ, ఆంధ్రమహాజనసభ యప్రతిమానముగు నుత్సాహముతో సాత్వికనిరోధతీరాన మంగీకరించినది. ఇంతియే గాక, రాజకీయ నేరముల క్రింద ననుమానముపై నిర్బంధింప బడిన వారిని, శిక్షితు లగువారిని విర్రెండు నందువలె

క్షమించిన గాని, దేశశాంతి సమకూరదని ప్రభుత్వమును కోరినది. స్వరాజ్యమునకు ముఖ్యసాధనమని నుచునబడుచున్న జాతీయవిద్యను దేశమున నెలకొల్పి, అందుకై స్వాగత్యాగము జూపుచున్నది ఆంధ్రులు. నిద్రాస్థుల గూర్చి ప్రభుత్వము వారు ప్రచురించిన యుత్తరువు మూర్ఖులకు విశేషముగ తోడ్పడినది ఆంధ్రులని చెప్పినోపును. ఇట్టి స్థితిలో ఆంధ్రులకు గలిగిన నిరాదరణ గూర్చి, స్వపరిపాలనోత్సాహములే యుదాసీనత జూపుట సమంజసముగ జూపట్టదు. ఎవరే మచుకొనినను సరే, ఆంధ్రులు తమ ఆశయములను నిరంతరము భారతీయుల యెదుట నుంచుట ధర్మము. ప్రతిసమస్య గూర్చియు తమ దృక్పథమును వెల్లిబిచ్చుచుండుట యవసరము. బిసెంటుగారు "హోంరూలు" పదమును ఎంతత్వరతో జనాకర్షకముగ జేసిందో యొక్కమారు ఆలోచింపుడు. హోంరూలు పద ముచ్చరించినచో, ఎట్టిసప్తము వాటిల్లునో యని కొలదికాలము క్రిందటివరకు, ప్రముఖులే భయము జూపుచుండిరి. స్వపరిపాలనము వాంఛనియముగాని, హోంరూలు గాదని రాజకీయ సంస్కారులు పలుకుచుండిరి. రెండు పదములకును విశేషభేదము గలదని సూచింపుచుండిరి. కాని బిసెంటుగారు తమ పట్టుదలను విడువక, అనుదినమును ఆపదమునే యుపయోగించుచుండిరి. ఏ సమస్యగూర్చి చచ్చిపవలసి వచ్చినను, హోంరూలు ప్రదానమే ఆసమస్యను పరిష్కరింపగలుగునని దెలుపుచుండిరి. అది రాజకీయసమస్యయా, లేక సాంఘికనైతిక సమస్యయా లేక సంగ్రామసమస్యయా యను భేదము గమనింపబడలేదు. అన్ని రోగములకును నొక ఔషధమను విధమున, అన్ని కష్టములను మాన్పుటకును, హోంరూలే దివ్యాషధమని యనువదించబడెను. కొందరికిది వెగటుగ దోచెను. మరికొందరకు సహేతుకముగాదని దోచెను. కాని ఎవరేమనుకొనినను, ఆమెతన మహాసందేహము నాపలేదు. ఫలిత మేమైనది? ప్రాంతవ హోంరూలు సందేహము హిందూదేశమున వ్యాపింపబడెనగాక, ఆంగ్లదేశమునను, ఆంగ్లదేశమందననేల ఖండాంతరము లన్నిటికిని మనోవేగముతో వ్యాపించెను. ఆంగ్ల మంత్రివర్గము, పార్లమెంటు సభ్యులు, మొదలగువారెల్లరును హోంరూలు యద్యమము గూర్చి ముచ్చటింప మొదలిడిరి. హోంరూలు సమస్య బిసెంటుగారి ప్రయత్నములచే జాతీయసమస్య యగుటయే గాక ప్రాపంచిక సమస్యగూడ యయ్యెను. ఇటులనే ఆంధ్రసమస్య జాతీయసమస్యగ గ్రహింపబడుటకు ప్రయత్నముల సల్పుట యవసరము. ఇదియే సక్రమాందోళన మార్గము. ఆంధ్రోద్యమ సందేహము గూడ దేశమందెల్లడలను వ్యాపించి, ఎల్లరదృష్టి నాకర్షింపవలె ననిన, నట్టి మార్గ మవలంబింపక తప్పదు. ప్రస్తుత నిరాకరణ మీ ప్రయత్నములకు దోడ్పడినచో, ఆంధ్రుల మేలుకొరకే యిది సంభవించినదని ఎంచవచ్చును. విజయవాడ పౌరులు వెంటనే సభ గావించి తమ యసమ్మతి దెలిపిరి. నేడు చెన్న పురి ఆంధ్రులు తమ యసమ్మతి దెల్పుటకు సభ గావించెదరు. ఇట్టి సభలను ప్రతి గ్రామమందును జరిపిన యెడల, ఆంధ్రోద్యమ నిసాదము ఎల్లరదృష్టి నాకర్షింపక దప్పదు. అట్టి ఫలితము సమకూడనేని, ప్రస్తుతము కలిగిన ఆశాభంగమునకు విచారము జూపవలసిన యవసరమే మాత్ర ముండదు.



ఆంధ్రుల ప్రతిభ.

ఆంధ్రులు తమ ప్రతిభావిశేషము జూపి, అన్యరాష్ట్రీయుల సన్మానము బడయుట, సంతోషావహముగ నున్నది. కీర్తిశేఖరులు కాకొండల సాంబశివరావుగారి యుకాలమరణముగూర్చి ఆంధ్ర దేశమున వివాదప్రబలుట సహజము. వంగ దేశము ఆంధ్రదేశము కన్న, నెక్కుడు ప్రేమను గౌరవమును వారియెడ గనుక ఆదరించింది. "వరల్డు అండు ది న్యూడిస్ట్రీశేషను" అనునవిధాన బ్రాహ్మసమాజ పత్రికలో, సాంబశివరావుగారిని గూర్చి విశేషముగ ప్రశంసింపబడినది. ప్రశంస యన నేల కత్తిక యంతయు వారి జీవితచారిత్రముతో నిండియున్నది. అతని జీవితరహస్యము సెంటుసాలు చెప్పినట్లు "అన్ని విషయములను రుజువుజేయును. సత్యమయిన దానినే అవలంబింపుము" అను ప్రధానసూత్రముపై నాధారపడి యున్నది. ఆతడు నైకొనిన దీక్ష యెద్ది? అందువిషయమై, యీ పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

"నవవిధానమునందే తన గవ్యస్థానమును వీక్షించి, ఆత్మశాంతి బొందినవిమర్శకు, ఆతని హృదయము సహజముగ జన్మభూమియగు ఆంధ్రరాష్ట్రము వంకకు మరలెను. తన స్వదేశమును సేవించు టెట్లు? నవవిధాన సందేశము ఆంధ్రదేశమున ఎటుల వ్యాపించగలడు? ఈ సందియములు వారిని నవవిధానసంఘ వాఙ్మయమును పఠించుటకు బురికొల్పెను. ఆంధ్రులలో ఆంధ్రులగు సాంబశివరావుగారు, తన స్వదేశాభిమానమును త్యజించకుండ వంగదేశముపై ప్రేమను జూపెను. వంగదేశ వాఙ్మయముపై, వంగదేశ ప్రతిభపై యనురాగము గవలరచెను. హైదరాబాద్ నాగరికతకు ఆంధ్రదేశము గావించిన మహాపాతకమును ముఱవక అపూర్వమగుగౌరవమును వంగదేశముపై జూపెను. ఆతడు చమత్కారము కొరకు కేశవచంద్రుడు ఆంధ్రదేశీయుడనై, యీ నవవిధాన సమన్వయా చార్యులు దాక్షిణాత్య దని రుజువు చేసెద ననియు బలుకుచుండెడివాడు. వంగదేశ ప్రముఖ లోకరు రావుగారిని జూడవలయునని కాకినాడకు యత్తరమువ్రాయగ, ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. మూడు నాలుగు మారులు వ్రాసియు ఫలము గాంచలేకపోయెను. తుట్టతుడకు రావుగారి స్నేహితులగు బి. ఆర్. నాయుడుగారికి వ్రాయగా, వారు వంగదేశీయుని కాతిభ్య మొసగిరి. కాకినాడకు వెడలిన పిమ్మట రావుగారిని జూచుటకు వంగదేశీయుడు వెడలగా, రావుగారు గ్రంథము రచించుటలో నిమగ్నలయియుండి స్నేహితుని జూచి చిగునగవ్రతో నిటుల బలికిరి. 'జీవనవేదగ్రంథపుభావంతరీకరణముపూర్తిజేసెదనని శపథము బూనియున్నాను. నేను మీ లేఖకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచో, మీ కాతిభ్య మొసగుటతోనేబూనిన కార్యమునకు భంగము కలుగును. మీరు నాయుడుగారి అతిధిగ నుండుటచే, యిప్పుడంతయు సరిగనున్నది.'

రావుగారు నిజమగు తత్వజ్ఞుడు. జ్ఞానియగు శంకరునకును, భక్తుడగు రామానుజునకిని జన్మభూమియగు దక్షిణదేశపు ప్రతిభ రావుగారియందు మూర్తిభవించెను. భాయి సాంబశివరావుగారి జీవితమున నవవిధాన సందేశము నూతన విధమున ఫలించినది. మరణించియు, ఆయన జీవించియున్నాడు. నవవిధాన జీవనము నాశించువారిని ఆతని జీవితము ఉద్బోధింపగలదు.

సోదరా, నీవు బ్రతికియుండి మా కాపుడుగ నుంటివి. మరణించి యంతకన్నను నెక్కువ

త్వరపడుడు!

# ఆంధ్ర మహాజనసభా విజ్ఞాపనము నిరాకరింపబడినది.

ఆంధ్రు లెల్లరు ప్రతిగ్రామమునందును సభల గావించి తమ దృఢమగు యసమ్మతిని మాంటాగూగారికి తక్షణమే తంత్రులవలన దెలిపి కార్యసిద్ధి బడయుట యవసరము. ఇట్టి తరుణము తిరిగి లభించుట దుర్లభము.

స్నేహితుడవైతివి. నీ మరణముచే నాటిల్లిన నష్టమును పూర్తిజేయు జాలము. ఈ సమయమున, నీ ప్రేమామృతము మా శోకమును శమింపజేయుచున్నది. నీ స్నేహ, విశ్వాసబంధముచే భగవంతుని కూటమున జేరగలిగితిమి. దక్షిణము, ఉత్తరము, తూర్పు, పడమర దిశలన్నియు అక్కడ ఏకమశీయలవలె నివసించగలుగును. మాతృస్వరూపణి నిన్ను ఆశీర్వదించుగాక!" అన్యరాష్ట్రీయుల గౌరవమును బడయుగల యిట్టి పుత్రతత్వముల గలన ఆంధ్రదేశపు భావిదశ గూర్చి శంకింపనవకాశము గలదా? ఆంధ్రులు తమ ప్రతిభచే యున్నతదశ గాంచిన, ఆంధ్రదేశోత్తేజము నొక నిమిషమైనను ఆపుటకు వీలుండదు.

మెయిలుపత్రిక : విజ్ఞాపనలు.

దేశహితైకవిజ్ఞాపనల నిరాకరించుట మెయిలుపత్రికకు సంతసము పురికొల్పినది. ఈ విజ్ఞాపనల నంపినవారు ప్రజాప్రతినిధులు గారనియు, నాయరుగారిచే నకుపబడు బ్రాహ్మణేతరులే నిజమగు ప్రజాప్రతినిధులనియు, నాయరు కక్షవారు స్వలాభముల నాశించని యుదార భావప్రాపేతులనియు, స్వరాజ్యవాదులు బ్రాహ్మణాధికారమును పెంపొందించుటకు బూనినవారనియు, అందుచే ప్రజాశయముల దెలుపువారి విజ్ఞాపనలు మాత్రమే యంగీకరింపబడుట న్యాయముగనున్నదనియు, మెయిలుపత్రిక వ్రాసినది. యూరపీయ నులలో, హైందవులకు కరిపాలనాధికారము గోరు యవ్యక్తులు అత్యల్ప సంఖ్యాకు లని మెయిలుపత్రిక మాంటాగూగారికి దెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వధైర్యము గూర్చి యూరపీయనులయొక్కయు, ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, విశ్వాసము దగ్గుచుండుటచే, దానిని వెంటనే నెలకొల్పుట యవసరమని మెయిలుపత్రిక వాదించుచున్నది. నిర్బంధము లేవియు భారతీయులకు లేవని మెయిలుపత్రికాభిప్రాయము. మెయిలుపత్రిక ప్రకారము, స్వపరిపాలనావాంఛ నృధన్రీయగు బిసెంటుగారి యందును, ఆమె యనుచరులగు 99 మంది న్యాయ వాదుల యందును నిలిచియున్నది. వీరి వాక్యములకు లోబడి స్వపరిపాలనము నొసగుట ధర్మముగాదని మెయిలుపత్రిక మాంటాగూగారికి దెలుపుచున్నది. ప్రజాసామాన్యముపై విస్తృతజాల మాన కటాక్షము గల మెయిలుపత్రికకును, దాని యనుచరులకును విజ్ఞాపనా సమర్పణము విడిచిపెట్టి, ప్రజలపై విరోధము బూనిన స్వపరిపాలనా వాదులు మారాడక యూరకుండుట యుత్తమము! అపుడు సత్యము వెంటనే బయలు వెడలును.

త్వరపడుడు!!

మద్రాసు రాజధానిసంఘము ఈ సంఘమువారు తమ విజ్ఞాపనమును మామ వారమున సమర్పించుటకు, ప్రభుత్వమునా రంగీకరింపరని దెలియుచున్నది. వీరు ప్రభుత్వ సన్మానమును బడయగలిగినందులకు వీరి నభినందించుచున్నాము. బ్రాహ్మణేతరులు స్వపరిపాలనమునకు విముఖులగు యసత్వము వీరి విజ్ఞాపనము మూలమున విచ్ఛిన్నము గాగలదు. ప్రతికూలర కిది కష్టముగ నుండవచ్చును. దివానుబహదూరు కేశవశిల్పగారి విజ్ఞాపనము జదివెదరు. ఆంధ్రోద్యమ విజ్ఞాపన నిరాకరింపబడుట కేమికారణమో యాహింసజాలము. ఎటులైనను ఆంధ్రుల వాంఛలు ప్రభుత్వమునకు దెలిసితిమను.

కలకత్తా విధానము

మెయిలుపత్రిక వంగదేశ విధానావలంబులపై గినిసి వారి నీరీతిని అధిక్షేపించుచున్నది. "వీరికి సహాయము జేయు సమర్థతముతో, ఎన్నిక మాక్కును ఇంకను కొంచెము దూరము గొంపోయి, కార్యనిర్వాహక సభ యంతయు నియుక్తసభ్యులతో నిండియుండవలయునని గోరుట యుక్తమని సూచించుచున్నాము."

మెయిలుపత్రిక సూచనము ఫలించు గాక!

పి. అండు ఓ. వారి మహానానికదశము.

లండను, డిశంబరు 12:— వెనిస్సులా ఓరియంటల్ కంపెనీవారిక సభ చేయగా నానయమున ఇంచీకేపు ప్రభుత్వ గారిట్లు చెప్పిరి. ఇప్పటికి ఉభయములు గలిసి 819 స్త్రీమతులగు గట్టిరి. అవినుమారు 17, 20, 179 టన్నుల బరువున కామగలవు. జలాంతర్గాములను గూర్చి మాట్లాడుచు క్రొత్త యుయోనరించినను వారుజేరించిన కార్యము మాత్రము నెరవేరని ఆతనికి నమ్మకము తోచెను.

బ్రిటిషుపేలస్త్రీను విజయములు.

లండను, డిశంబరు 12:— వారివిమర్శనము నంతక బ్రిటిషు ఉన్నత సైనికాధికారి జెనరలును ఆక్రమణమును గూర్చి చెప్పుచు పేలస్త్రీను యుద్ధముగ విశేషము బ్రిటిషు సైనికులయల చేతనే జయపబడెననియు, అస్త్రేలియా, న్యూజిలాండు, బ్రిటిషుకర్నాటక సైనికులవారికి కొంత సహాయము నొసరించినయు చెప్పుచున్నాడు. చిన్న భారతీయ దళమును, అంతకుండు చిన్న కగుపరాగు ఇటాలియను దళములను కూడ యుద్ధమొనరించినవి. ఈయుద్ధమున మిక్కిలి కష్టమైన పని నీసేయి ఎదారిని బట్టుకొనుట. ఈవిషయమున నదృశమగుపని జరిగెను. జెనరలునునందుకు సైనికులు ఈజిప్టు నుండి తెచ్చిన జలమును వ్రావుచుండిరి. 150 మైళ్ల దూరముగల ఎదారినుండి నైపులమార్గమున నీళ్లను కప్పింపజేయుట మహద్భుతకరమైనది. అస్త్రేలియా ఇంగ్లండు ఆమెరికాలనుండి తెప్పింపబడినవి. ఇంతియేకాక ఆయోమార్గము కూడ శేయబడెను. ఈవిధమున నీసేయిఎదారి ప్రయత్నము మూలమున వశ్యము గావించు కొనబడెను.

# అంధ్ర పామహానంగమము

(రైతుకు విజయము)

భింపింపు

## సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెగి ప్రసంగము

వాణిజ్యము

లండను, డిసెంబరు 13:—వైయనవా అగ్నివేళన ప్రతిష్ఠాపనమున జరిగిన భయం దప్యత్యంతమింది, సామ్రాజ్యవాణిజ్యమును గూర్చి సర్ ఫిషరు గారు పునఃసించిరి.

జర్మనీయు లిక నెయ్యదిగ జేతమున జొచ్చునుట యందనేరదు. జర్మనీయులు యుద్ధమున కేల దిగికో మిక్కిలి యాశ్చర్యమును గలిగించెను. జర్మనీయులు లండనుగరమున కి భాగము నాక్రమించిరి. ప్రతి పురమునను, ప్రతి దేశమునను గూడ జర్మనీయులు కి భాగము నాక్రమించియున్నారు. జాతుల సమితి యని ప్రబలలో చర్యలు జరుగుచున్నవి. అంగ్లాతుల సమితిని ప్రభుత్వమున నేర్పరచిన చాల నుత్కృష్టముగ నుండెను. ఇట్టి సమితివలన నెన్నియో ఘనముగ కార్యముల నొనర్పవచ్చును. యుద్ధాంతమున విజేతముల బహిష్కరింపవలసిదని నా బోధనము గాదు. సంధివరకుల సమయము సమీపించినపు డీ విషయమును చర్చించుకొన విశేషముగ నవకాశమున్నది. అపకృష్టవాదము చాల స్వల్పముగ నుండును. యుద్ధము ప్రస్తుతమైన కొలదియు నీ యపకృష్టవాదమున జర్మనీయులకు చేసే భాగము క్షీణించుచుండునని మనకు జర్మనీయులకు స్పష్టముగ తెలియవలసినది. మన సాకానిర్మాణములు శస్త్రీయగువరకు విజేతములకై ఏకాకా నిర్మాణస్థానములు నాకలు నిర్మింపబడనీయరని నాతలంపని సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెగి గారు సభయం దుపన్యసించిరి.

## ఆంగ్లా రాష్ట్రమున నాకానిర్మాణము.

వ్యయము

లండను, డిసెంబరు 13:—ప్రభాసభ్యులందు సర్ ఎంకె గెడ్డిగూ గొట్టుపన్యసించిరి:—జూను మాసమున నాకానిర్మాణము పాలకోవోగ్నిని నేమించినది మొదలు మరాఠ్పులగు నాకలు నూటికి 45 వంతులు పెంచినవి. మరచున్న చేయబడి మరల సమగ్రములయందు నడచునాచుండేన నాకలు నూటికి 45 వంతులు పెంచినవి. నాకలు మరచున్న చేయుట చాల లాభికారిక నుండెను గాన లోకమునందంతటను నాకల మరచున్న చేయుట నారంభింపబడుచున్నది. డిసెంబరు మాసమునగూడ నవంబరు మాసమునకే నాకా నిర్మాణము జరిగినయెడల, 1917 సం॥ నిర్మితమైన నాకలు 1918 సం॥ ప్రాంతాధికారులకు సమీపముగను, 1918 సం॥ రము నాకా నిర్మాణము విశేషముగ జరిగియుండెనని ప్రభాస్థితిపడెను. 1918 సం॥ రము నందువలె యిప్పుడు గూడ వర్తక నాకానిర్మాణము కృత్రిమముగనున్నది. అట్లేవలన నవంబరు మాసముల యందు 1918 సం॥ మాసమునకంటె నూటికి 18 వంతులు చొ॥ నాకా నిర్మాణము పెంచుకనున్నది. ఇంకొకంటె నాకానిర్మాణము విశేషముగ నుండునట్లు దొరతమువా కే గూర్తులజేసియున్నాడు. వర్తక నాకా సమాహమును వివిధముల మిత్రమండలివారితోడ నేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. జలాంతగ్రాముల వలన ప్రమాదము నొందనియద్ధనాకలను నిర్మించుటకర్తవ్యము. తేనియెడల నివసించు ప్రభుత్వమునకు వైరిజలాంతగ్రామి దళము నుండి నుననాకలు మునిగిపోవుచుండును. శత్రువుల యంత్రాగము కోపద్రవమును తుదముట్టింప, నాకానిర్మాణ స్థానములు నిలిపివేయుట ప్రధానము. ప్రస్తుతపు నాకానిర్మాణస్థానముల విరివినింపింప యత్నించుచిరి. గాని వీటిని విశాలమొనర్చుటతో మన యావశ్యకతలవీరవు. గనుక పొరుగులకు చెందిన నాకానిర్మాణ స్థానములయందు నాకల నిర్మింప నాజ్ఞ యొనగవలసిదని.

జాతీయ నాకానిర్మాణస్థానములు మాను నూతనముగ నిర్మింపబడుచున్నవి. ఇదివరలో వానికంటె శ్రేష్ఠతయగు నాకలనిర్మింప నేడు స్థానములు నిర్మాణించబడును. యుద్ధపుడైతేలను నాకానిర్మాణమున నుపయోగింపవలయును. మొత్తముపై 8857000 పానుల ద్రవ్యము వ్యయ మగునని చుదింపు నేయబడినది.

వర్తమానమునందు (యుద్ధమున) వలె యిదివరలో నెన్నియును మన వర్తకనాకల సహాయ మంతగ వాంఛింపబడి

యొందలేదు. అంతర్గ్రామికోపద్రవము తాత్కాలికముగ నాటంక పరు పబడినదిగాని పూర్తిగ ననివలేదు. నవ్వమైన నాకలనిర్మితిని మరల భర్తీ చేయలేదు గాని నాకానిర్మాణము సంకల్పింపకరముగ నున్నది. జలాంతగ్రాములకే నవ్వమగు నాకలసంఖ్యగూడ తగ్గుచున్నది. జలాంతగ్రాముల నాకలము నానూటికిపాచ్చు చున్నది. భావికాలమున గూడ నిట్టి తీరుననే యుండునని యాశంగలదు. దేశీయలందరును మితవ్యయమునుసరించుచు, తమయావచ్చుత్తిని నియోగించుచు, అంతర్గ్రామికోపద్రవ మట్టే తొలగిపోవున నుటకు సంశయములేదు. నాకా నిర్మాణమునకై శ్రీపురుషులనేక లక్ష్యవసరముగ గావలసియున్నారని గెడ్డిగూ గారు పన్యసించిరి.

## స్టీమరు నవ్వము

లండను, డిసెంబరు 12:—బ్రిటిషు బర్మా నుష్టిమునేవి గేషను కంపెనీవారును బర్మా స్టీముషిప్ కంపెనీవారును “ఆవా” అను స్టీమరును గోల్కొయినందుల కనవ్వు పరిసరము 79,500 ల పానుల నిష్పించవలసినదని లిఖింపబడిన లండను వార్ లిక్కు ఇన్స్ట్రక్షన్స్ అసోసియేషను వారిమీద దావా తెచ్చిరి. కంగ్సు తెంచినారు అసోసియేషను వారికి ప్రతికారముగ తీర్పుజెప్పిరి.

## జలాంతగ్రాములలో బోరుట

లండను, డిసెంబరు 14:—జర్మనుల జలాంతగ్రాములలో స్వల్ప నష్టమును, జలాంతగ్రాముల నిర్మాణములో ఎక్కువ సంఖ్యకు దొరతమువాద తెలిసికొన గలిగినది రైటుగారు దెలిసిన వారి మూలమున తెలిసికొనెను. నిర్మాణసంఖ్య ఉత్తమ స్థితిని జెందెను ఇంకొకటి నొందజాలదు. జలాంతగ్రాములు నెలకొన్న నిర్మింప బడుచున్నవో అన్ని మంచి చేయబడుచున్నవి. అందుకే 1918 వ సంవత్సరమున దివివరలో కంటె జర్మను లెక్కకు జలాంతగ్రాముల నిర్మింపజాలరు. ఇకమీద వారు ఆహార విషయమున నిర్మిత మింపుగ నుండవలయును. ఆకలివాద అత్యంత నీచస్థితి జెందెను. అందువలన నికముందు జర్మనుల జలాంతగ్రామ నిర్మాణము నష్టములతో సరిపోవుటయే గాక చాలకంటె తగ్గిపోవగలదని గూడ తోచుచున్నది. మా సంరక్షక సన్నాహములు శత్రువుల విశేష ప్రయత్నములకు మించుటకే స్థితి తాటగ్గియు నొందుచున్నది.

## యుద్ధవ్యయము.

దినమునకు 70 లక్షల పానులను సమీపించుచుండుట.

## వ్యయాధికతకు పోతువును.

లండను, డిసెంబరు 12:—పార్లమెంటు ప్రభాసభ్యులందు సర్ ఎంకె గెడ్డిగూ పానులు ఋణము జేయననుపతింపవలసినదని ప్రతిపాదించుచు, అక్టోబరు 30-వ తేదీని కోరబడిన ఋణము మొత్తము 40 కోట్లపానులు జనవరి 9-వ తే॥ వరకు భర్తీలకు సరిపోవునని యుద్ధపు జేయబడి యుండెనని బోధనలూ గారు చెప్పిరి. క్రొత్తమొత్తముతోగలసి యీ సంవత్సరమునకు ఋణము జేసిన మొత్తము 245 కోట్ల పానులు. ఈనెల 15 తేదీకి పూర్వము 63 దినములలోని దినమునకు 6794000 పానులు వ్యయమయ్యెను. యుద్ధపు మొత్తముకంటె 285000 పాను లధికము. బడ్జెటు మొత్తముకంటె 30 కోట్ల 90 లక్షల పాను లధికముగ ఖర్చయ్యెను. కాని వైమొత్తమున 22 కోట్ల 60 లక్షలు మన కిత్తులనుండి గావలసియున్నవి. కనుక బడ్జెటు ఎన్నిమేటునకంటె దినమున కధికముగ వైమొత్తము 250000 పానులు. వ్యయాధికత, కొక కాదనము. కమాన్వెల్త్ క్రింద భర్తీకరముగనుట. మెనపామేమియాయందు భారతీయుల వైవిధ్యం లధికముగ నేమించుటయొ, ప్రాన్సుపేరెడ్డిని లంగములయందు వైమొత్తములు ముందుకు పొగుటయు వ్యయాధికతకు మరియొక పోతువులు. అధినివేశములకు ఋణము తీచ్చిన మొత్తములు వాదింపు మొత్తముల నతిక్రమింపలేదు. రుద్రాయం దవిరకాలముననే స్థిరమగు పాలక వర్గము వెలయగలదు. స్థిరమగు పాలక వర్గము వెలయగ నె, తరయాధారముల సభిగృహిలోనికి గొనివచ్చుట కిదర జాతులు సహాయ మత్యంతావశ్యక మనిరుష్యరాష్ట్రము గ్రహింపక

తప్పదు. వెనుకటి యుద్ధము సంగీకరించినగాని యితరరాష్ట్రములనుండి ఆర్థిక సహాయము లభ్యము కానేరదు. గనుక రుద్రాయా రీయలనినవైకము ఎగబెట్టుచుదిగాక ముఖ్యం దు మనకు రాగలదని బోధనలూ గారు ప్రశంసించిరి.

కేంద్రము సమరము వదంతులు.

యుద్ధములు ప్రతిపాదనముపై సభ్యులూనర్పిన ప్రసంగములకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు బోధనలూ గారు చెప్పిరి:—కాంబ్రెయియుద్ధమునుగూర్చి వదంతు లనేకములు ప్రబలియున్నవి. గోరంతలు కొండంతలు చేయబడినవి. ప్రభు విజయోత్సాహమున నిట్టి యతిశయోక్తులు జెడలి యుండవచ్చును. జర్మనీయులు మానుసార్లు ప్రతిముట్టనుల నొనర్చిరి. శత్రువుల చిన్న సేన యొకటి మా వైమొత్తముకై నాకస్థితిముగ ముట్టడించి దానిని ఛేదించగలిగెను. తక్కిన రెండిటి యందును జర్మనీయులు విశేష మగు సేనల నుపయోగించి, అధికముగ నష్టములతో వెనుకకు మంలిరి.

దర్శాత్తు చేయబడును.

జరిగిన సమాచారమును నివేదింపవలసినదని మంత్రదర్శము వారు తక్షణమే ఫిల్మూర్షులుపొగు గారి కుత్తరువు జేసిరి. ఆ సమర్థుడని తనకు ద్వంద్వమైనవో దొరతనమువా కేవలమనిగాని యాతని స్థానముననుండ నిత్తునని సభవారు తలంపరారు. కాని వైవికవాదపార వేత్తల యభిప్రాయములను బట్టి దొరతనము వారు నడచుకొనవలసియున్నది. సంపూర్ణమగు దర్శాత్తు మెనర్చి తగిన చర్య జరుపవలయు. యుద్ధమున నిట్టి ప్రమాదములు సంభవించుట సహజము నందు గ్రమ్ముకొనియుండిన ప్రాంతాకాలమున వైరు లాకస్థితిముగ ముట్టడింపవచ్చును. అట్టి సం దర్భమున నెవ్వర నిందింపబనిలేదు.

చేల్చెట్టు మెనపామేమియ సమరములు.

శత్రురాష్ట్రముల వశపరచుకొనుట చేల్చెట్టు మెనపామేమియ సమర కారణము గాదు. ఈజిప్టులో మన స్థానమును సంరక్షించుకొనవలసి యున్నది. వైవికవ్యవహారములను బట్టి జూచిన శత్రువుల నెదిరించుటయే బల మగు రక్షణసాధనము శత్రువుల నెదుర్చుట తేచు మని యిటీవల స్థిరపడిన మెనపామేమియ యుద్ధమున ప్రభుత్వమున నొనర్చబడిన పారబాట్లు ఆ పారబాట్లును క్రమముగ సమీపించుకొనుట, జరూసలమును బట్టుట—యీ విషయములు ఇంగ్లాండు జేతచర్యిత్రయందు ప్రాముఖ్య మగు స్థానము నలంకరించును.

సెల్లోనికాచుందలి సేనలు.

సెల్లోనికాచుందు మన సేనలందుట తేచురుయ్యెను. మన వైమొత్తము లుండకపోయినచో జర్మనీయులు గ్రీసు, బాల్కను ద్వీపకల్పమునందేయు వశపరచుకొని, తనాగ్రముమే మహా విజయమని తలంచుకొందును. జర్మనీయులు సెల్లోనికా నెదిరింతురని వదంతులు ప్రబలియున్నవి. జర్మనీయులు ముట్టడించినచో వ్యవస్థ యెట్లుండుననియు మనకు తెలియును. గ్రీసు రాష్ట్రము మనవత్తుమున నలిచియున్నది. మిత్రమండలి సేనలకు సహకారము గా గ్రీసు సేనలు తరిఫియతు నొందుచున్నవి. జర్మనీయులు సెల్లోనికాను ముట్టడించినచో కాంబ్రెయిన్ రాజానకు విజయము. కలెగ నేరదని బోధనలూ గారు భావించిరి.

## ప్రాన్సు

శత్రుప్రయత్నములు విఫలములగుట.

లండను, డిసెంబరు 13:—బ్రిటిషు వార్తలు ప్రకటించుచున్నాడు.—నిన్నటియుద్ధ నిత్రాంతమునుబట్టి మాడ బుల్లి కోరనకు తూర్పుతటమున హిందెనబర్తహక్తియగు దుండు మాధులులను ఉత్తరదిశనుండి దీర్ఘసన్నాహము నొనరించిన పిమ్మట శత్రువు లెదిరించిరి. మరీయు లేయుకోరు బాజ్ గాగ్నికోరునకు దక్షిణంబుండు మనపరారు దళముల సంతకంతు విశాలంగమున తూర్పు ఉత్తరములనుండి శత్రువులెదిరించిరి. మేము విశేషనష్టములతో వారిని రెండు పాక్షిగురులును తరిమి వైచితిమి. తదనంతర మా శత్రువులు మరల రెండవరంగు నెదిరించి లోన ప్రవేశించి కొన్నికండకముల పాడుచేసిరి. మేము నేకమంది శత్రువైని తలను బంపితిమి. కొంతమందిని పట్టుకొంటిమి. కొలదియంది జర్మనులు మరీయు చ్చట నోకండకముల తీర్చిరి. దినంతయు కలెదిరంగమును విశేషముగ యుద్ధము జరిగెను. జర్మనులు కొంచెము ప్రదేశము నాక్రమించ గలిగిరి. గాని సామాన్యస్థితి యెవిధముననుమాగలేదు. రెడెస్సెక్ వైమొత్తి తటమున మేము కొంతమంది దాడిదారులను తరిమి వైచితిమి. జెన్నీవీఫనకు తూర్పు తటమున శత్రువేగు సేనల దాడుట వలన వారిలో ననేకుల బంపితిమి.



బుల్లికోరు యుద్ధము.

లండను, డిశంబరు 12:—ప్రధాన కార్యాలయమువద్ద నున్న బ్రిటన్ గార్ నిలేఖకుడు నేటి సాయంకాల మొక సంజేశము నంపెను. అందఱును నేటియుద్ధముననే బుల్లికోరునకు తూర్పునుండు ప్రధానస్థలము నెదిరింపవలయునని ముంగున జర్మన్ లెంతయు ప్రయత్నముచేసి యుననిన యుద్ధమును వర్ణించెను. వా రన్ని ప్రబలప్రయత్నముల గావించినను మన దళములు చాల దృఢముగ నెదిరించుట వలన నీయుద్ధమున వారు కొలదిగ వియ మొందగలిగిరి. బుల్లికోరు క్షయములకు మధ్యమంతు ముఖ్యుల నెదిరింపవలయునని శత్రువులు తలంచెను. కొంత సేపటివరకును జర్మన్లు భయంకరముగ ముట్టడి సెనరించిన పిమ్మట దగ్గరదగ్గర నసంఖ్యాకులతో నొక మామగమమిద పడిరి. కేవలము వైరిక సంఖ్యాధిక్యతనే విజయము నొంద వలయు ననుతలంపుననే వా రట్లానరించిరి ముట్టడి సయము నున మా దళములు బాగుగనే వారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగినవి. భయంకరమగు యుద్ధము జరిగెను. చివర ము లెంత వేగము తెలియుట కష్టపాధ్యము. తెలిసినంతవరకు జర్మన్లు మన ప్రధమ పంక్తిలో 500 గజముల మేరకు ముందుగా స్థలము నాక్రమించుకొనగలిగినరయ అంతరము మన దళములు వారిని ముందున కాసియకుండు నిరోధించినరయ తెలియుచున్నది. చుట్టూర్చుము 1 1/2 గంటవరకు గూడ ఫిరంగి యుద్ధము భయంకరముగ జరిగెను. అయినను మరఫిరంగి ధ్వజములు సంతతము వినిపించుటకు జూడ ఫిరంగియుద్ధ మింతకు అపివేయ బడలేదని విదిత మగుచున్నది. మేము బాగుగనే ప్రతియుద్ధము సెనరించుచున్నాము. జర్మన్ల విజయము వారధికంచిన రీతిని పూర్తి సెందినటుల గన్పించును.

బ్రిటిషు విజయము.

లండను, డిశంబరు 14:—నిన్నటిరాత్రి పిల్లమాన్లు సర్ డగ్లసుమేగు గారిట్లు ప్రకటించెను. నేటి యుద్ధమును విల్లేన్ గిల్లేయునునకు దక్షిణతటమునం దున్న స్థలమును మేము విజయనంతముగ నెదిరించితిమి. అచట కావుండిన శత్రు సైనికులలో ననేకులు చంపబడిరి. తక్కినవారిని వైరులనుగ బట్టుకొంటిమి. బుల్లికోరునకు తూర్పుభాగమున బుధవారము నాడు శత్రువులు ప్రవేశించిన కొంతకంతవలన బాంబుల యుద్ధము జరిగెను. నుకొందిమంది వైరిలను బట్టుకొంటిమి. పార్సీనదికి దక్షిణతటమునకు ఈ ప్రమాదీకార్యతటమునకు శత్రువులుకొంచెము తీరముగ ఫిరంగులను గాల్చిరి. బుధవారమునాడు బుల్లికోరు నెదిరించు సయమున మావిమానములు శత్రువుల నెదిరించి వారిమీద బాంబుల వేసినవి. క్రిందికిదిగి శత్రువుల హతు చేర్చుటకు కోధించెను. ఆకాశమున గొప్ప యుద్ధము జరిగెను. ఒక గోధావిమానమును మరలెండు విమానములును నేలగుల్పబడినవి. మరి మాడింటిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మావిమానములన్నియు నుత్తీతముగ మరలినవి.

తీవ్ర మగు శత్రుస్థుల పోరు.

లండను, డిశంబరు 14:—పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి. మ్యాజునది ఇరుప్రక్కలను తీవ్రమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. విమానములు డెక్కెర్గూమిద బాంబుల నేసినవి. అయినను మరణము లేనియు గలగలేదు.

8వ తేదీనో నంతకును వామనాపల పరాసుశత్రువులను చేరిన ఓడలు 845. అచటినుండి బయలుదేరినవి 967, 1600 టన్నుల కెక్కుడు బరువుగలవి ఒకటిమాత్రము ముంచబడెను. మా డెదిరింపబడి తప్పించుకొనినవి.

లండను, డిశంబరు 12:—సామాన్యధితి బాగుగనే యున్నది. కేంద్రాయు చుంట్టితి నేయున్నది. జర్మన్ల ఏకాగ్ర ఫిరంగియుద్ధము ఎప్పుటికంటెను అధికముగ లేదు. కొనకున్న యుద్ధము వారంభించుటవలన తూర్పునుండి వైస్యములను తీసివేయుట ఆదెబడెను. తెరుసలను మెగపాటామి యా విజయములు జర్మనీ తూర్పున పన్నుచున్న పన్నుగడల నిష్కలములను గావించినవి.

హలిఫాహ్నుండి సర్ బోధుగాయ ఓటావాకిట్లుతలెంతి నంపిరి. హలిఫాహ్నువద్ద మరణించినవారు ఐదివేలకు మించి యుండును. ఇంట్లు లేక భాషమందుచున్నవారు 20 వేలకు మించి యున్నార.

యిమ్మా

మాక్కుమాలిస్తుల నిరంకుశాధికారత.

లండను, డిశంబరు 13:—వెల్కో గ్రామముండియున్నతం త్రివార్లు మాక్కుమాలిస్తుల ప్రధాన నిరంకుశాధికారముగ నున్నదని తెలుపుచున్నది. కానన సభలో వారికి వ్యతికారముగ నేమియు మాట్లాడ నీయరు. వాదనకత్తిగల కేడెటు నాయకులతో కొందఱు పట్టుకొనబడిరి. కొందఱు బాగుగ నెన్నుకొనబడ లేదని తొలగింపబడిరి. దొరతనమువారు నిరంకుశము ప్రజలకు భూమి మొదలగు వానిని సమముగ పంచి యిచ్చెదనని చెప్పుచున్నారు.

శాసనసభను తెరచుట.

లండను, డిశంబరు 13:—టాండిడా కోటలో కానన సభ తెలుపబడినదని వెల్కో గ్రామ మేయరుగారు ప్రకటించిరి. కొలరిమంది కేడెట్టులును, సాంఘిక విప్లవకరులను నభ్యుదయ ప్రజలకు సంబోధించిన ప్రకటనము నంగీకరించిరి. నియమితసంఖ్య పూర్తియగు నందరు సభ్యులు వచ్చువరకును సభ నిలుపబడెను.

శాసనసభను ఆక్షేపణము.

వెల్కో గ్రామ, డిశంబరు 13:—మాక్కు మాలిస్తులు బలవంతమున నెనేటునభ నెత్తివేసిరి. రెడ్ గార్డుస్ పలాలము వారు మరికొంతమంది దొరతనపు టిక్యోగీయుల బాధించిరి. పీటరుపాలు దుర్గములో నిర్బంధింప బడియున్న టిక్యోగీ మొదలు గాగల యంతయు కానన సభాధ్యక్షున కొక లేఖ నంపుచు అందు బోలెదవిక్కు లధికారమును వశ్యము గావించు కొని నందులకు తమ అయిప్తమును వ్యక్తపరచిరి.

కేడెట్టు నాయకుల పట్టుకొన నాజ్ఞాపించుట.

వెల్కో గ్రామ న్యాయ ఏజెన్సీ వాట్లు తెలియబరచుచున్నది. కేడెట్టు నాయకులలో ప్రధానుల పట్టుకొని నివారించవల యుననియు, కేడెట్టు జనము కేటడి, కార్ని లాపు గారలతో నాయభారముల నడపుటచే వారి చక్రము జాగరూకతతో పరీక్షించుచుండ వలయునని సోంతుట్టుల గోనుచు నొక యుత్తర వంపబడెను.

జనరలు కార్ని లాపు గారు బోలెదవిక్కుల నోడించుట

వెల్కో గ్రామ, డిశంబరు 13:—మోన్సింగు పోస్టు పత్రికా నిలేఖకుడిట్లు తలెంతిపుచున్నాడు. బయల్గోరాడు వద్ద బోలెదవిక్కుల వైస్యములు విజయ మొందెనకుట ఆ బద్ధము నోవో ట్టెన్ గామ్యుక్కుల బోవుచున్న కార్ని లాపుగారిని వారెదిరింపదలచి పరాభూతులైరి. జనరలు కార్ని లాపు గారు వై కా పునకు తప్పించుకొని పారిపోయిన పిమ్మటతనతో గలసి తప్పించు కొనినవలగుననే నావలన సామాన్యత వైరకుల రీతినివేచుముల దాల్చి తలెంతివడబడినోవో ట్టెన్ గామ్యుక్కుల తేగోరెను. వారు సురక్షితముగ నాప్రవేశమునవేరిరి. పిమ్మట జనరలు కార్ని లాపు గార్ని విధములకు దళములుగలసి మూడు వేలమంది సైనికులను కూడ తేసి యుద్ధముచేయుటకు బయలుదేరెను. అతడు బ్రిగ్గోరాడువద్ద నెవర్గొనబడెను. ముంగుగా నంపబడిన కొలరిమంది సైనికులు ఓడింపబడిరి. తక్కినవారు వెనకనుండి బోలెదవిక్కుల నెదిరించిరి. అంత నా సైనికులు విడవడి చెల్లా చెదరుగ పారిరి. వారిలో కొందరు కార్ని లాపుగారి కడుమున వేరిరి. రెడ్ గార్డులచుట్టు ముట్టబడిగట్టిగ గట్టబడిరి. జనరలు కార్ని లాపు గారి రింతలోనే జనరలు కేడెట్టు గారిని కలియుదు రని తలంపబడుచున్నది.

శాసన సభ ; శాసనసభ ప్రజాప్రభుత్వ వాదులు.

లండను, డిశంబరు 13:—వెల్కో గ్రామముండి ఇట్లాక తంత్రివార్ల వచ్చుచున్నది. కానన సభలో ననేకులు సోలి యట్టుల అధికారమున కంగీకరింపకున్న కానన సభ నుండి కానన బద్ధ ప్రజా ప్రభుత్వ వాదుల వేడలగొట్ట నుద్దేశింపబడిన దని బోలెదవిక్కు న్యాయ ఏజెన్సీవారు చెప్పుచున్నారు. అనేక స్థలములందు కానన బద్ధ ప్రజా ప్రభుత్వవాదులే ఎన్నికా సంఘములం దధిక సంఖ్యాకులుగ నుండుటచే వారు మరల ఎన్నికలను గోరెదరు. బోలెదవిక్కు కమిషనరు లొక ప్రకటన మంపిరి. అందు చివర నీమాటలున్నవి. “భూస్వాముల తొలగింపుకు, ధనవంతులకును భూస్వాములకు కాననసభలందు ప్రవేశ ముండగూడదు.” ఇంకనుమరి కొంతమంది కేడెట్టు నాయకులు పట్టుకడిరి.

టర్ని

జరూసెలము నగరప్రవేశము.

పరిశ్రాంత సంరక్షణము. లండను డిశంబరు 12:—పార్లమెంటు ప్రజాసభయందు లాయకు బార్ని గారు జనరలు సర్ ఎడ్మండు ఏలెంబై గారి యొద్దనుండి వచ్చిన యీ క్రింది తంత్రివార్లను జనివిరి.

జరూసెలము, డిశంబరు 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలు—ప్రాన్సు ఇటలీ, సంయుక్త రాష్ట్రముల వైరిక ప్రతినిధులతోడ, పరాసు ఇటలీదళములతో కొన్ని యనుసరింప, వాయుద్యోగివర్గము వెంటరా, పాదచారి నై నేటిచుట్టూర్చుమున జరూసెలము నగరమున ప్రవేశించితిని. జాఫాద్వా రమువొద్ద గౌరవాగ్ధము వేచి యుండిన ఇంగ్లాండు, ఐర్లాండు, స్కాట్లాండు, నేల్సు, ఆస్ట్రేలియ, న్యూజీలండు, ఇండియా, ప్రాన్సు, ఇటలీ సైనికులు మాకు స్వాగత మొసగిరి. పౌరులు మమ్మాదరించిరి. పుణ్యస్థలములందు కావలి భటు లంపబడిరి. మిలిటరీ గవర్నరు లాటిసు గ్రీకు ప్రతినిధులతోడ సంపర్కముగలిగియుండి పుణ్యస్థలముల యొగక్షేపముల వారయుట కొక యుద్యోగికి నియమించెను. ఓమారు మసీదును, పరిసర స్థానములకు మహమ్మదీయుల పాలనముక్రింద నుంపబడినవి. మహమ్మదీయ సైనికోద్యోగులను, సైనికులను ఈ ప్రదేశము చుట్టును గావుంచబడిరి. మిలిటరీ గవర్నరు గాని మసీదును పాలించు మహమ్మదీయ అధికారి గాని నెలవు యియ్యలేది మహమ్మదీయులు గాని యితరు లీనాదురు నాటగూడదని యుత్తరువు చేయబడినది.

సర్ ఎడ్మండు ఏలెంబై గారి ప్రకటనము. హిబ్రా, ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, ఇటలీ, గ్రీకు, రుస్సా, ఆరబిక్ భాషలయందు దీక్రింది ప్రకటనము నానయత్నమున చదివి వినిపింపబడెను. “పరిశ్రాంతగు జరూసెలము నగరమునకు, కత్తరి సరములకు నివసించు పౌరులకు మరధీనముననుండి వైస్యములు తురుష్కుల నోడించినందువలన నా వైస్యములు మీ పురము నాక్రమించినవి.

కనుక నేనీపురము వైరిక కాననపుటములు క్రింద నుంతునని యిపుడు ప్రకటించుచుంటిని. యుద్ధకార్యాలయకర్తలు దీనినందాక జరూసెలమునగరమున వైరిక కానన సరులు జరుగును. ఇటీవల శత్రువుల యధీనముననుండి శత్రుపరిపాలనా సభనములన మీకు వెళ్ళు గలుగకుండ, మీరు ధర్మరముక్త మగు మీ మీవృత్తుల యం చేయుటకును లేకుండపరంపర వచ్చును. మాకు మశములవారికి మీ నగరము ప్రాణపథమై యున్నది. అనేక శతాబ్దములనుండియు, వైరుతములకు చెందిన యాత్రికు లెందరో యిచటికి విశ్రేయములయు, వైరమును ప్రార్థించుటయు మున్నగు కార్యములు జరుగుచుండి యీ భూమి పరిశ్రాంతమైనది. కనుక దేవాలయములు, స్మరణ చిహ్నములు, పుణ్యస్థలములు, గ్రాహస్థానములు మున్నగు పరిశ్రాంతము లన్నియు, ప్రస్తుతపు చుట్టూర్చు నవ్యక్తుల కనుగుణ్యముగ సంరక్షింపబడును. (ప్రజలయందు గుత్తాహ పూర్వకముగ కలకలము.)

రేమెలరమాధి, దెతెలెములయొద్ద సంరక్షకు శర్పాటు చేయుచుండిరి. హిబ్రాసమూధి కేరలగు మహమ్మదీయుల యధికారమున నుంపబడినది. ఉదాహరణకు ఓమారు కలిఫా హోలినిబల్కుగును సంరక్షించియుండెను. అతని యువార కృత్యమునకు కృజ్జతా నాదకముగ, నిపల్కునబ్యారము సెద్దాన్న మహమ్మదీయ ప్రతిష్టాపకముల కధికారులును, వారి వారి విధ్యుక్తదర్బారులను నిర్వహించుకొనవలదని కోరబడినది.

బ్రిటిషు పంక్తిని ముంచునకు నడుపుట

లండను, డిశంబరు 12:—వెల్కో గ్రామములో అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—మా పంక్తిజెరుసలము జాఫాలకు మధ్యప్రదేశము జేరువరకు ముందునకు నడపబడెను. భూస్వాముల మిడిచ్చి కుత్తరమునందున్న బుద్ధము, వెల్కోగ్రామ డ్రాహిడలను బట్టుకొనుమ రి గురు తురుష్కు సైనికుల జంపిరి.

స్పెయిను

దొరతనమువారు ప్రజాభిప్రాయమునకు లొంగుట.

మాడ్రిడు, డిశంబరు 13:—ప్రజాభిప్రాయము ప్రకారము స్పెయిను పార్లమెంటుకొద్ది మును ఎత్తివేయుటకును, రాజకీయనిర్బంధుల విడుదలకును దొరతనము వారంగీకరింప తీర్చారించిరి.

# స్థానిక వార్తలు

(-0-)

**ఉపన్యాసము:**—అధ్యాత్మరామాయణము 27 వ తేదీ బ్రహ్మశ్రీ మహావేదాచార్య పాశ్చాత్య ఎం. లక్ష్మణమూర్తి గారు హోమశాలాపేట ప్రొగ్రెస్సివ్ యూనియను పాఠశాల లో రేపుడయము 8 గంటలకు ఉపన్యాసముగ నుడివెదరు.

**శ్రీలక్ష్మీ వాహనము లీగ:**—వైలీగు సభ 100 పార్శ్వభవనములో చేపట్టిన సాయంకాలము 4 గంటలకు నమావేళపై మాంతుగూ గారికి స్వాగత మొసగుదురు. అక్షిప్తవతి, రాజమృత్యునతి, శ్రీ ఎం. వి. నాగేశ్వరరావు ఉపన్యాసించెదరు.

**చెన్నపురి వైద్య సంఘము:**—నేటిసాయంకాలము 5 గంటలకు చెన్నపురి వైద్య కళాశాల పండుగములోపై సంఘభవనము సమావేశము జరుగును.

**దక్షిణ ఇండియా బ్రహ్మసమాజము:**—రేపు (15-12-17) సాయంకాలము 6 గంటలకు ఉపాసనా పండుగమున (97 అష్టాష్టకాది) శ్రీ ప్రతాపగారు ప్రార్థనను సలిపెదరు.

**తిరుచినాపల్లి సంఘము, చెన్నపురి:**—తిరుచినాపల్లి, సిద్ధాంతిని నెం 18 రు గృహములో సంఘసభలు సమావేశమయ్యెదరు. హిందూదేశమున ప్రపంచమునకు దాని మార్గమును చూపుచున్న ఎం. కె. నుబ్రహ్మణ్య కాశ్మీరీ గారు ఉపన్యాసించెదరు.

**బళ్లారి సరస్వినోదినీ సభ:**—ఈ సభ వారు రేపు (15-12-17 ఆదివారము) సాయంకాలము 5-80 గంటలకు బళ్లారి పురపంచమున 'కృష్ణలీల' నాటకమున ప్రదర్శించెదరు. నేడవేళకు లవకుశ నాటక మచటనే ప్రదర్శింపబడును.

**న్యాయవాదులవిందు:**—ఈనెల 15-వ తేదీన నై విందుజరుగునని ఇదివరకు ప్రకటించబడినదిగాని కొన్ని కొన్ని కారణములచే విందుజరుగుట యీ నెల 20-వ తారీఖునాటికి వాయిదా వేయబడినది.

**వెల్లాల సంఘము:**—ఈ నెల 16 వ తేదీ ఉదయము 7-45 ని॥ లకు కొండమండలము మైన్సూలు భవనమున వెల్లాల మహాజనసభ జరుగును. వెల్లాలసంఘ మొకటి ఏర్పడును. సంఘనిబంధనలు కట్టుమాటులు గురించి యీలో వివరించును. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులు ఎన్నుకొనబడుదురు.

**ఉపన్యాసము:**—ఈ నెల 17 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు ఘోషణాశాలలో సోజినీజీవిగారి ఉపన్యాసము జరుగును. బిసెంటు ప్రియగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. 1 రూపాయి నిగాని, 8 అణాలకుగాని టిక్కెట్లు దొరుకును. టిక్కెట్లు దీనివారు తోనికి విడువబడును. వచ్చినద్రవ్యము దాతల బోగూరికి దివి పాఠశాలకు పంపబడును.

**కొత్త పాఠశాలలు:**—రాజధానియందు 50 కొత్త పాఠశాలలను స్థాపించవలయు నని చెన్నపురి దొర తనమువారు నిశ్చయించిరి. తిరుయ్యూరులో మొక పాఠశాల ను స్థాపించవలయు నని తిరుయ్యూరు హోమరూపిగు కార్యదర్శిగారు చెన్నపురి దొరతనమువారికి వ్రాసిరి.

**నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:**—బ్రాడ్వేలోని సంఘమందిరమున రేపటిదినము ఉదయము 8 గంటలకు బ్రహ్మనంద స్వామిలవారు, ఎస్. రామలింగము అయ్యగారు 'దేశమునకు, రాజునకు మనసేవ' అను యంశమును గూర్చి ఉపన్యాసించురు.

**ఉపన్యాసము:**—బార్డిటవును ప్రొగ్రెస్సివ్ యూనియను పాఠశాలామందిరమున రేపటిదినము 8 గంటలకు ఎక్. సి. కల్లవీరాజు మొదలియ్యగారు హిందూ మతమును గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు. జి. రత్నము పిళ్ల బి. ఏ. బి ఎల్. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

**హిందూ బాలికాపాఠశాల చాకలిపేట:**—వైపాఠశాల మొదటి వార్షికోత్సవము యీ నెల 16 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు చాకలిపేట హిందూ కెండ్రీ పాఠశాల భవనమున జరుపబడును. న్యాయమూర్తి సి. వి. కుమారస్వామి కాశ్మీరీగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించురు. శ్రీలక్ష్మీ ప్రత్యేక స్థలము యేర్పాటు చేయబడును.

**ముసిలిమ్ యువజనసంఘము:**—సంఘ యాచనాసభకుండ్రోజినీ దేవిగారు హంటురోడు లాల్ బం దిరములో యీ నెల 19 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు ఇన్ లామియా ఆశయములను గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు. గౌ. యామాజ్ హుస్సేన్ గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. టిక్కెట్లు తేనివారులోనికి విడువబడును.

**నైదాపేట వాస్తవ్యుల బహిరంగసభ:**—ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రి వైసభజరిగినది. ఎస్. వీరాస్వామి పెట్టిగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. ఎస్. వి. నాగేశ్వర మయ్య, బి. ఎల్. శేఖరాచార్యగారు మాంతుగూరి రాక తరువ్వేములను గూర్చి కూలివారితో నిండిన సభవారికి తేట తెల్లముగ తెలిపిరి. సభవారు ప్రభువువారికి స్వాగత మొసగుచున్నట్లును కాంగ్రెసు ముసిలిమ్ లీగుల సంస్కరణ విధానములనె ఆమోదించు చున్నట్లును తంతివార్త ప్రభువుగారికి పంపబడినది.

**విద్యార్థులు విందు:**—తిరుమనాపల్లి డిప్యూటీ పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగ నియమింపబడిన సి. బి. ఎస్. పిల్లగారికి నిన్నటి సాయంకాలమున రాజధాని మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో విద్యార్థులు విందుసగ బడినది. బి. ఆర్. కృష్ణ స్వామి అయ్యగారు వచ్చిన అతిథులను సత్కరించిరి. వైందవ పాశ్చాత్య పద్ధతుల ననుసరించి అతిథులకు ఫలహారము లొసగబడినది. పిచ్చుట కృష్ణారావుగారు బలప్రదర్శనమును గావించిరి. పిచ్చుట వేణుగోపాలాచారిగారు హాస్యము చెప్పిరి. అనంతరము నెల్లెదంపకులకు పూలదండలు వేయబడినది. సభ ముగియునప్పుటికి రాత్రి 7 1/2 గంటలాయెను.

**కాలి చనిపోవుట:**—బొంబాయిలో సివిల్ పేటలో ఆల్ఫ్రెడ్ ఫుల్ఫోర్ యొద్ద హరిబాబాజీ అను 4 సంవత్సరముల బాలుడు తన తలిదండ్రులతో నివసించుచుండెను. గత సోమవారమున వారి గృహమునకు నిప్పుంటుకొనెను. సామానునంతను బయట చేర్చు సందడిలో వారు తమ కుమారుని సంగతిమరచిరి. తిరిగి వానిని తలిదండ్రులు చూడ వెళ్లునప్పుటి నతడు కాలిచనిపోయి యుండెను.

## BRIEF TELEGRAMS.

The "Bengalee" understands that Dr. Chunder La. Bose, Rai Bahadur, will be President of the ensuing Temperance Conference.

Mr. A. Hydari of the Indian Finance Department has been elected President of the forthcoming session in Calcutta of the All-India Mahomedan Educational Conference.

The Government of India have generally approved of the draft bill to amend the Bengal Local Self-Government Act which will shortly be introduced in the Provincial Legislative Council.

This morning a fire broke out at Toungoo, Rangoon, destroying half of the block of buildings between Merchant street and 1st street. The fire burned itself out fortunately, for otherwise greater catastrophe might have resulted owing to the absence of workable fire extinguishing machines and with the inflammable nature of the house. The fire originated in a Chinaman's hardware shop which was covered by insurance. The military did excellent work. One child is missing.

Mr. H. M. A. Cooke, Chairman of the Mining Board, Kolar Gold Fields, has wired to the Hon'ble the Resident that the Kolar contribution to "Our Day" Fund will not be less than Rs. 27,000.

His Highness Gaekwar on his route from Tog Falls visited Shimoga on the 12th and performed the opening ceremony of a fountain presented by His Highness the Yuvaraja of Mysore to that place.

A despatch from General Sir Charles Munro, Commander-in-Chief in India, on military operations in Indian Empire from the 10th March 1916 to the 31st March 1917 which appeared in the London Gazette dated 31st October 1917 is published. This includes as follows: Aden, South Persia, South-west Persia, Mokran Mission, Jhalawan, Northwest Frontier, protection of the Indian coasts. The Commander-in-Chief numbers 182 officers and men for distinction in active service.

Mr. Vengayil K. Krishnan Nayanagar is also one of the members of the Jenmi deputation that will wait on Mr. Montague with an address.

## ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

(-0-)

సం॥ 1874 స్థాపితము హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి.

నిలువసాము 5 కోట్ల రూపములు

ఇంతవర కిచ్చి వేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎండావమెంటు భీమాకన్న మరక్షితముగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. లండువలన పాలిసిదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయేగాక, పాలిసిదారునికి ఆకాలమరణ మగునని ఆశించుటయును నకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యముగా మార్గము.

**WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts.**

OR TO:—  
**The Branch Secretary**  
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,  
Post Box No. 8, Madras



**The Glory of Man is his STRENGTH**

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bie's Principle of Hypoæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by reverending medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? Because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English to-day, in all confidence if really interested of [669]

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the.

Erectruss(A. P. DITT) Sole Agency for the East, Fataha, (Punjab) India.



## THE GREAT WAR

## TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

## Great Britain

## The Submarine Menace.

LAHORE, December 14.  
LONDON, December 13th.—In the submarine returns insufficient credit is given to the numbers of arrivals and sailings. Last week over 4000 ships passed to and out of the ports and only 16 were sunk.—(“C. and M. Gazette” Cable.)

## Fighting Submarinism.

## Bright Prospect for 1918.

## German Submarine Output Being Overtaken.

LONDON, December 14.  
Reuter learns from well informed quarters that the Government know with certainty the German minimum submarine losses and also their maximum output. It is believed that the latter has been reached and since the monthly losses of submarine are now approaching the monthly output it seems that with the increasing means at the Allies disposal the German programme of operations in 1918 cannot exceed what has already appeared. The situation calls for the exercise of the greatest economy in food, but it is justifiable to express the belief that the menace has reached its worst stage as an effective force and there is every reason to believe that the enemy submarine operations should not only be held in the near future but should be gradually repressed as our defensive work is neutralising the enemy output.

## Loss of a Steamer.

## Successful Insurance Claim.

LONDON, December 14.  
The King's Bench has given judgment against the Liverpool and London War Risk Insurance Association against whom the British and Burmese Steam Navigation and the Burma Steamship Companies claimed for the total loss of their steamer 'Ava' by war risks against which the defendant's had insured the Steamer for £79,500.

Britain's Growing War Expenditure.  
NOW NEARING £7 MILLIONS DAILY.

## Causes of Increased Expenditure Explained.

LONDON, December 14.  
Moving a vote of credit of 550 millions Sterling in the House of Commons to-day, Mr. Bonar Law said it was estimated that the vote of credit of 400 millions sterling moved on October 30th would cover the expenditure until January 9th. The new vote would bring the total voted for the year to 2,450 millions. The average daily expenditure for the sixty-three days preceding December 1st was £6,794,000 exceeding the Budget Estimate by £1,383,000 daily. The total excess over the Budget Estimate was £309 millions, but £225 millions of that was recoverable. Therefore the excess over the Budget Estimate of daily expenditure was £350,000. One of the causes of the increased expenditure on the Army was the large number of Indian troops employed in Mesopotamia and the largest amount was due to the advance of our armies in France and Palestine. The estimates of advances to the Dominions had not been exceeded. Referring to Russia Mr. Bonar Law said that no State had ever entirely repudiated its debts. It was almost certain that sooner or later there would be a stable Government and he believed that a responsible Government would be ultimately established in Russia. If there were a stable Government Russia knew that the development of its resources and prosperity would be impossible without the financial assistance of other countries and financial assistance would be impossible unless previous debts were accepted by that Government. Therefore he believed the money would be recoverable sooner or later.

## Events at Cambrai Exaggerated.

Replying to various speeches on the vote of credit Mr. Bonar Law said that various minds of rumours regarding events at Cambrai were greatly exaggerated. There were due to the exaggerated hopes with which an initial success was received. With regard to the German counter-attacks the smallest of these from numerical point of view was on the part of the front where the enemy broke through owing to surprise. The other two attacks by larger forces were repelled with great enemy loss.

## Full Enquiry Promised.

The Cabinet immediately instructed F.M. Sir Douglas Haig to report fully on the happenings. The House should not entertain the idea that the Government would retain a soldier in any position if it was satisfied he was incapable but the Government must be largely guided by military experts. Full inquiry would be held proper action taken. The Government did not desire to prejudge the question. Accidents of this kind were inevitable in war and even surprises on a misty morning might happen for which no blame could be attached to any one.

## Palestine and Mesopotamia Operations.

Mr. Bonar Law said that the movements in Mesopotamia and Palestine were by no means movements of conquest. We had our position in Egypt to defend. From a purely military point of view very often the best defence lay in attack as the result had shown. (Cheers.) He did not doubt that one of the most creditable chapters in the History of the War would be the way in which this country had recovered from the initial mistakes made in Mesopotamia and the very brilliant operations which resulted in the capture of Jerusalem.

## Allied Forces at Salonika.

But for our force at Salonika it was absolutely certain that the Germans would have been in complete possession of Greece and the whole Balkan Peninsula and they would have regarded that as one of the greatest successes of the War. There were many rumours that the Germans might attack Salonika. If they did we should not be unalike to the situation. We had united Greece on our side and the Greek troops were training to co-operate with our forces. He ventured to prophesy that if an attack was made the result would not be the return of King Constantine triumphantly to Greece.

## The Allies in Jerusalem.

Official Entry into the City.  
Holy Places Protected.

LONDON, December 14.  
Mr. Lloyd George speaking in the House of Commons announced that the following telegram had been received from General Sir Edmund Allenby.  
JERUSALEM, 2 P.M. Dec, 11th “I entered the city officially at noon to-day with a few of my staff commanders, French and Italian detachments, and the military attaches of France, Italy, and the United States. The procession was all on foot. At the Jaffa Gate, I was received by guards representing England, Scotland, Ireland, Wales, Australia, New Zealand, India, France and Italy. The population received me well. Guards have been placed over the Holy Places and my military governor is in touch with the Latin and Greek representatives. The Governor has detailed an officer to supervise the Christian and Holy places. The Mosque of Omar and the surrounding area has been placed under Moslem control and a military cordon of Indian Mohammedan officers and soldiers has been established round the mosque. Orders have been issued that no non-Moslem shall pass this cordon without permission of the Military Governor and the Moslem in charge of the mosque.”

## Sir Edmund Allenby's Proclamation.

The following proclamation was read in my presence to the population in Arabic Hebrew, English, French, Italian, Greek, and Russian from the steps of the citadel and has been posted on the walls. “To the inhabitants of Jerusalem the Blessed, and the people dwelling in its vicinity:—The defeat inflicted on the Turks by troops under my command has resulted in the occupation of your city by my forces.

I therefore here and now proclaim it to be under martial law under which form of administration it will remain so long as military considerations make it necessary. However, lest any of you should be alarmed by reason of your experience at the hands of the enemy who has retired, I hereby inform you that it is my desire that every person should pursue his lawful business without fear or interruption. Furthermore, since your city is regarded with affection by the adherents of three great religions of mankind and its soil has been consecrated by the prayers and pilgrimages of multitudes of devout people of these religions for many centuries, therefore do I make it known to you that every sacred building, monument, holy spot, shrine, traditional site, endowment, pious bequest, or customary place of prayer of whatsoever form of the three religions will be maintained and protected according to the existing customs and beliefs of those to whose faith they are sacred.” (Cheers.)

Guardians have been established at Bethlehem and Rachel's Tomb. The tomb of Hebron has been placed under exclusive Moslem control. The hereditary custodians of the “Wakf or Pious Moslem” foundations at the gates of Holy Sepulchre have been requested to take up their accustomed duties in remembrance of the magnanimous acts of the Caliph Omar who protected that church. (Cheers.)

## British Shipbuilding.

## Satisfactory Increase in Output.

## Fewer Sinkings, Greater Destruction of Submarines.

LONDON, December 14.  
In the House of Commons Sir Eric Geddes stated that, since the Admiralty Controller had been appointed in June, the output of ships repaired in dry dock had increased by forty-eight per cent., and repairs afloat by forty-five per cent. Repair and a salvage organisation had proved so successful that it was being extended all over the world. Referring to shipbuilding he stated that if the output in December equalled the output in November, British naval and mercantile tonnage, completed in 1917, would equal that of the record year 1913, when two million two hundred and eighty-two thousand tons, of which three hundred and sixty-two thousand were naval, were built. Mercantile tonnage was now being completed at the same rate as in 1913 while the output of all classes of shipping in October and November was actually eighteen per cent higher than the rate of output in 1913. Government's plans provided for a still greater increase. Further augmentations of our mercantile tonnage were being arranged throughout the allied world in concert with the Allies. We were making great experiments with thousand ton concrete barges and tugs, but not with larger ships. Sir Eric Geddes emphasised the necessity for developing anti-submarine warship construction. Otherwise we should simply be sending out vessels to be torpedoed by the ever increasing force of enemy submarines. The vast extension of shipbuilding facilities was necessary in order successfully to combat submarinism. It was hoped to increase still further the output from existing accommodation, but that was not enough, and private yards had been authorised to increase accommodation by forty-five new berths.

Sir Eric Geddes said three new national yards were being constructed. Seven yards would be used for the construction of more highly standardised ships than had yet been undertaken. It was hoped to lay the first keel in them early next year. Thirty-four new berths were being prepared and war prisoners would be employed. Total cost was estimated at £3,887,000 sterling.

Summing up Sir Eric Geddes said demands on our merchant shipping were greater than they had ever been in the war. The Submarine menace was held but not yet mastered. Our shipbuilding was not yet replacing losses but both the downward trend of sinkings and the upward curve of shipbuilding continued to be satisfactory. The latter would undoubtedly be maintained. The upward curve of destruction of submarines continued equally satisfactory, and there was no reason to doubt that it would continue gradually to improve. If the country exercised rigorous economy and put forth all its powers to defeat submarinism, he had no fear of the result. Men and women were urgently needed for shipbuilding, but unless he entirely mistook the spirit of the country, the response would demonstrate to the world that our grip tightened as the struggle continued. (Loud cheers.)

## Effect on the Eastern Opinion.

LAHORE, December 14.  
LONDON, December 13th.—The capture of Jerusalem following quickly on the good news from General Marshall in Mesopotamia will make a great impression on Eastern opinion. With the successful readjustment of our line at Cambrai it makes a splendid set off against the chaos in the Russian affairs.—(“C. and M. Gazette” special cable.)

## P. &amp; O.'s Gigantic Fleet.

## Lord Inchcape on Submarinism.

LONDON, December 14.  
At the meeting of the Peninsular and Oriental Company, Lord Inchcape said that the combined fleets now numbered 319 steamers afloat and being constructed with a tonnage of 1,720,179. Referring to submarinism he declared he was convinced that nothing the enemy could do would effect the purpose the enemy had in view.

## Premier's Speech in Gray's Inn.

LONDON, December 14.  
Great interest is being taken in the speech by Mr. Lloyd George in Gray's Inn to-night, which is expected to be important.

## Military Governor of Jerusalem.

LONDON, December 14.  
Borton Pasha, Postmaster General of Egypt, has been appointed Military Governor of Jerusalem.

## Raw Material to Germany.

LONDON, December 14.  
In the House of Commons Sir Edward Carson stated that during the period of reconstruction after the war, until needs of ourselves and our allies were satisfied, Germany would not get an ounce of Imperial raw material.

## Wisbich Elections.

LONDON, December 14.  
Lieutenant Colin Coot has been returned unopposed for Wisbich.

## British Trade.

LONDON, December 14.  
Exports for November showed increase of £894,081, sterling, and imports increase of £20,854,217, compared with November 1916.

## Russia

## Constitutionalists Protest.

LONDON, December 14.  
PETROGRAD.—The Maximalists have forcibly dissolved the Senate. The Red Guards have arrested more Government officials. M. Terestchenko and other ministers interned in the Peter Paul fortress have addressed a declaration to the President of the Constituent Assembly protesting against the Bolshevik usurpation of authority.

## Cadet Leaders' Arrest Ordered.

The Petrograd News Agency states that a decree has been issued ordering the arrest and trial of the principal Cadet leaders and subversive Soviets to exercise surveillance over Cadet organisations in view of the latter's conferring with Generals Kaledin and Korniloff.

## General Korniloff Defeats Bolsheviks.

PETROGRAD.—The correspondent of the “Morning Post” wires that it is untrue that the Bolshevik forces were victorious at Bielgorod. Their attempt to intercept General Korniloff who was proceeding to Novotcherkask failed. General Korniloff on escaping from Bikhoff ordered half a dozen generals who escaped with him to separate and proceed to Novotcherkask disguised as common soldiers. They arrived safely and General Korniloff himself commanding a mixed force of three thousand men marched in campaign order through Russia. He was opposed at Bielgorod and a small part of his force sent in advance was defeated but the remainder took the Bolsheviks in the rear and the sailors were broken and fled. Many soldiers joined General Korniloff while the Red Guards were surrounded and drastically handled. It is expected that General Korniloff will soon join General Kaledin.

## Constituent Assembly and Constitutional Democrats.

A telegram from Petrograd states that the Bolshevik News Agency announces that in the event of the majority in the Constituent Assembly not favouring the authority of the Soviets it is proposed to exclude from the Assembly the constitutional Democrats and also to hold re-elections because in many places the constitutional democrats suborned the Electoral Committees. The Bolshevik Commissioners have issued a proclamation concluding with the words, “Down with the Bourgeoisie. There must be no place in the Constituent Assembly for landlords and capitalists.” There have been further arrests of cadet leaders.

# TELEGRAMS.

## Maximalist Despotism.

LONDON, December 14. Telegrams from Petrograd demonstrate that the despotism of the Maximalists continues unabated. No opposition in the Constituent Assembly will be permitted. The Leading Cadets with no voting power have been either arrested or treated as illegally elected. Meanwhile the Government is constantly appealing to the greed of the people by promising distribution of land and other property.

## Constituent Assembly Opened

The Mayor of Petrograd declared the Constituent Assembly open at the Taurida Palace. A handful of Cadets and Social Revolutionaries attended and approved the text of the manifesto to the people. The assembly adjourned pending the arrival of a quorum.

## New Maximalists' Decree.

LONDON, December 14. PETROGRAD.—A Maximalist decree deprives of right to spend money at the cost of State a number of Russian diplomatic representatives abroad, including Ambassador to Japan, Minister to China, representatives in Egypt, Minister to Siam, and Consul General in Korea.

## Fighting between Kaledin and

## Maximalists.

LONDON, December 14. PETROGRAD.—Fighting is reported at various places including Rostoff, where Kaledin is opposing Maximalists, who are said to be supported by a detachment from the Black Sea Fleet. Fierce fighting is reported to continue at Bielgorod with great losses on both sides.

## Holland

### German Wireless for Holland.

#### Proposed Giant Station.

LONDON, December 14. THE HAGUE.—The Government has asked for a credit of five million florins for the erection by the Telefunken Company of Berlin of a wireless station for communication between Holland and the Dutch Indies. The receiving installation will be ready in three months and the sending installation in eighteen months.

## Egypt

### British Palestine Successes.

#### A Triumph of Organisation.

LONDON, December 14. In the course of his weekly review a high British military authority referring to the occupation of Jerusalem emphasized that the Palestine campaign had been mainly carried out by the British Territorials supported by the Australians New Zealanders and the British Yeomanry. There were a small Indian and still smaller French and Italian contingents.—The real difficulty had been the conquest of the Sinai desert. In this respect marvellous work had been accomplished. The troops in Jerusalem were drinking water from Egypt. It was a great engineering feat to bring water a hundred and fifty miles across the desert in pipes which themselves came from England and America. Moreover a broad gauge Railway had been constructed. Thus the Sinai desert had been conquered after a hundred of years by organisation and industry, and largely by material help from America.

## British Line Advanced.

LONDON, December 14. An official communique from Palestine says:—Our line has been advanced midway between Jerusalem and Jaffa. Churkas captured Bardas and Shekhobsidrahid north of Midich killing fifty Turks.

## America

### Silver Producers Contract.

LONDON, December 14. WASHINGTON.—Delegation of silver producers will confer on Friday on Government's plan of contracting for one year's output. It is thought that cost of production may necessitate fixing the price at a dollar which the Treasury is reported tentatively to approve.

## Arrested as a German Spy.

LONDON, December 14. A telegram from Halifax says:—John Johansen, Helmsman of the ship "Imo," which collided with the ammunition ship has been detained on suspicion of being a German spy. Johansen was arrested while trying to leave the hospital, where physicians decided that he was shamming injury.

## Portugal

### Bombardment of Funchal Madeira.

#### By Enemy Submarine.

LONDON, December 14. LISBON.—This evening a submarine bombarded Funchal Madeira for twenty minutes. Many houses and St. Clara Church were destroyed and there were many casualties. Forty shells fell in town. Submarine disappeared pursued by patrol boats.

## Rumania

### Negotiations for Armistice.

LONDON, December 14.

Wireless German Official Communique says:—Artillery duel between Moeuvres and Vendhuile increased in violence this morning. Negotiations regarding armistice to replace existing truce began to-day at Prince, Leopold's headquarters.

## France

### Trial for Treason.

#### Astonishing Revelations.

LONDON, December 14.

PARIS.—A letter from the Military Governor of Paris arraigning Caillaux, says that letters from him have been discovered in residence of Bolo and others now in custody. They show that Caillaux continued to correspond with Bolo after the latter had been charged with treason, and that Caillaux supported Almeyreda of notorious "Bemet-Rougs" newspaper, congratulating him on anti-British articles. Caillaux went to Rome in November 1916 with false passport, and met Cavelline, who is now in custody, and entered into relation with wellknown Germanophile. Three of the latter have since been arrested. In this conversation in Rome even in the presence of important personages Caillaux declared that France could not continue the war beyond spring of 1917, when he would resume office and sign peace. Therefore Italy would have to be prepared to make separate peace with Germany. Caillaux said that Germany would grant Italy and France astonishing advantages, as Russia and Balkans would pay all their war expenditure. Serbia and Rumania would disappear as they deserved to do.

### Alliance Against Great Britain and Russia.

The Governor commenting on this says that apparently Caillaux's idea was conclusion of alliance after war between France, Germany, Italy and Spain, against Great Britain and Russia, to whom Caillaux referred as our real enemies. The Governor says that Caillaux's proposals caused sensation in Italy which considered the question of expelling him, and British and Russian ambassadors warned their Governments. The Governor concludes:—The facts revealed justify the suspicions that Caillaux worked for the destruction of our alliance during military operations and thus seconded the progress of the enemy's arms.

## Western Front

### Lively Cannonading.

LONDON, December 14.

A French communique says:—There was lively cannonading on both banks of the Meuse. Aeroplanes dropped bombs on Dunkirk, but there were no casualties.

### Further British Success.

#### Six Enemy Aircraft Felled.

LONDON, December 14.

Last night's communique from F.M. Sir Douglas Haig said:—We successfully attacked a post southward of Villersgislain this morning and the garrison were killed or taken prisoners. There was bomb fighting this afternoon eastward of Bullecourt in the portion of the trench into which the enemy penetrated on Wednesday. A few additional prisoners were taken. The enemy's artillery showed some activity southward of the Scarpe and north-eastward of Ypres. Our aeroplanes engaged the enemy during the attack on Bullecourt on Wednesday. Bombs were dropped and low reconnaissances carried out. There was much fighting in the air. A Gotha and two other machines were brought down and three were driven down. All of ours returned.

### General Situation Good.

ALLAHABAD, December 14.

LONDON, December 13th.—The general situation is good. Cambrai is all right and the German concentration is not bigger than usual. The eastern withdrawals have stopped owing to the Cossack Campaign. The Jerusalem and Mesopotamia victories are a severe blow to Germany's eastern plans.—("Pioneer" special cables.)

### The Attack Described.

LONDON, December 14.

Reuter's correspondent at headquarters in a message despatched this afternoon sends available particulars of a determined German attack upon the sector east of Bullecourt shortly after dawn, but says that owing to the staunchness of our troops this was reduced to the limits of a very small success at the most. The enemy selected for attack the elbow in the bend in our line between Bullecourt and Queant. After the Germans had set up an intense bombardment to which our artillery replied with a barrage, assaulting waves of Bavarian troops advanced in close formation, manifestly intending to over-power the defenders by a sheer weight of numbers. Fierce fighting ensued, but it is too early to obtain details. As far as can be gathered the Germans got a sort of footing in about five hundred yards of our front line trenches before the attack was arrested. The artillery duel continued until half past one when it died down, but the constant rattle of machine-guns suggests that the fighting is still in progress, and quite possibly we are counter-attacking. It seems reasonable to believe that the German achievement does not represent any complete scheme of operations.

### Government Yield to Popular Demand.

LONDON, December 14.

MADRID.—The Government has decided to yield to the popular demand for a dissolution of the Cortes and an amnesty for political prisoners.

### Violent Artillery Action.

LONDON, December 14.

A French communique says there were violent artillery actions in the regions of Maisons De Champaigne east of Suippes and in Alsace.

## British Improve Positions.

LONDON, December 14.

A British communique says as a result of bomb fighting, reported last night, we slightly improved our position eastward of Bullecourt. The enemy raided a post southward of Pronville and a few men are missing.

## Italian Front

### Ineffective Enemy Offensive.

#### Enemy Attempts to Enter Plains Fail.

LONDON, December 14.

Reuter's correspondent at Italian headquarters says:—It is estimated that 150,000 Austrians and Germans have been lost since the beginning of the offensive in Trentino; nevertheless the enemy is renewing desperate attempts to enter the plain employing a whole division in each attack. These after enormous sacrifices generally succeed in conquering some outpost or advanced trench only to find the position dominated by Italian guns. Apparently Hoetzendorff and von Benlow are determined to pass the Alpine bulwark before severe winter sets in. The Italian scouts have ascertained that the enemy has concentrated two thousand five hundred guns on less than ten miles of front between the rivers Brenta and Piave. When all fire simultaneously, the houses at Citadella, Castelfranco and Treviso are shaken by concussion. Judging by the present action the enemy has reverted to his original idea that entry into plain is only possible by the capture of the Grappa mountain in mass. He has hitherto encountered redoubtable resistance, whole battalions of Italians allowing themselves to be destroyed in preference to yielding. Now British and French Allies are beside and behind the Italians and their intervention has saved the day giving well-deserved rest and breathing space to Italians who have endured unparalleled strain of five weeks unremitting and unsheltered fighting.

## INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

## Delhi

### Indian Army's Appreciation to General Haig.

DELHI, December 14.

The Commander-in-Chief in India wired to Field Marshal Haig as follows: On behalf of the army in India I heartily congratulate you and your gallant troops on your recent brilliant victory and wish you continued success.

Sir Douglas Haig replied:—Many thanks for your kind wire. All ranks of the British army in France greatly appreciate the congratulations of their comrades in India.

## Calcutta

### Responsible Government and Co-operative Movement.

#### Address by Sir D. Hamilton.

CALCUTTA, December 14.

This evening Sir Daniel Hamilton delivered an interesting address on "Responsible Government and Co-operative movement" under the auspices of the Young Men's Zemindary Co-operative Society. In the course of the address he said:—The pockets of the people are empty. So public purse is empty too and responsible Government remains an empty dream. After describing the indebtedness of the people he said the Mahajan takes honey while the man who gathers it is left sticking wax. So India sticks to-day and will remain so until power which lies dormant in her 315 millions of people is organised by co-operative movement into a banking system, which will set people free and enable India to stand upon her feet and move on to her destined goal of responsible government within the empire. There is another aspect of the question which it is well to keep in view. All progress means change and change means introduction of new ideas at the cost of the old. Part of the price of responsible government will be disintegration and dissolution of Hinduism as we now know it. In conclusion Sir Daniel said:—India has no use for Europe's second hand political rages and the old top hat. Give her change and on her co-operators' loom she will weave a beautiful garment of her own in which many colours will be blended into one. The question before India to-day is whether she is to have a civilisation based on antagonism or on co-operation and it latter she must at once demand that substantial steps be taken as soon as possible along co-operative way to her destined i.e. goal responsible government within the British Empire.

## Punjab

### Creditable Loyal Families.

LAHORE, December 14.

Gurdaspur District has produced another case of a family of which practically all adult male members have served in the army or are on service. The head of the family now deceased has left six grandsons and three great-grandsons of whom all but one have been in the army. The one exception is a Tahsildar. Two members of the family have been pensioned on account of wounds or invalided, and they have been provided with civil posts. A similar case has come to light at Jhelum District where seven sons of a Lambardar of Munara have all enlisted.



ప్రజాభిప్రాయములు

(౧)

కాళహస్తి సభ.

నిజము నిలకడమిద తేలకమానదు.

I

అయ్యో,

కాళహస్తిలో క్రిందటి నెల 25-వ తేదీని కాంగ్రెసు ముసలీమలీగ్గును అనుసరించి దేవాలయములో జరిగిన మహా జనసభకు నేను పోయియుంటిని. ఆ దినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు పానుగంటివారి నాకర్లు ఘోషము 20, 30 నుండి సదరు సభాప్రవేశమునకు వచ్చితివానీలు మొదలగు నవి పరచియుండు ముందు ప్రవేశములో కూర్చుండిరి. శ్రీ కాళహస్తి రాజాగారి సోదరులైన రాజాచినవేంకటప్ప నాయనిం బహుదరువారు 3 1/2 గంటలకు దయచేసి ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వెంటడే రాజా వేంకటప్పనాయనిం బహదరువారును దయచేసిరి. అధ్యక్షకోపన్యాసానంతరము, పానుగంటివారితరపున వచ్చినవారిలో జే. మునుసామినాయుడు ఆములూరు వేంకటసుబ్బయ్య వీరిద్దరు మాత్రమే “స్వరాజ్యము మాకు పనిలేదు. మాకు పనిలేదు” అని అపహేద్యము అల్లరిచేయుచువచ్చిరి. కొందరుసభ్యులును నేనును లింగాయగారి సుబ్బయ్యయు ఈయల్లరులను సమాధానపరచుచు వచ్చితిమి. మరయొక సభ్యుడు గాంధీగారి మహాజను వివరించి సభ్యులకు బోధించెను. కాంగ్రెసు ముసలీమలీగ్గును అనుసరించిన తీర్మానములు సభ్యులవల్ల ఆమోదింప బడినవి. సత్య మిట్లుండగా, నేను మైసూరునకు పోయి తిరిగి యిచ్చటికివచ్చి విన్నంతలో, అనాటి సభయందొక వింతకృత్యాని నావల్ల ఆమోదింపబడినట్లు ఆంధ్ర ప్రకాశికలో ప్రచురింపబడిన విషయమును చూచితిని. ఇప్పుటి మనదేశస్థితిలో హోమయూల్ నిర్వహింపజాల మనియు, అది మనకిప్పుడు అవసరము లేదనియు ఒక తీర్మానమును విశ్వసాధముపరచిందిగా నేను ఆమోదించినట్లు ఆ ప్రతికలో ప్రకటింపబడి యున్నది. ఇది సర్వము అబద్ధము. ఇంతేగాక, మరి కొంత మంది కలసి మరి కొన్ని తీర్మానములను జరిపించినట్లు ప్రకటింపబడిన విషయముకూడ అబద్ధమే నేను సభ ప్రారంభము మొదలు తీర్మానములు ముగియువరకు నుంటిని. కాంగ్రెసు ముసలీమలీగ్గు తీర్మానములే సభ్యులవల్ల ఆమోదింపబడినవి గాని, విశోధముగా ఏ తీర్మానములు ఎవరి వల్లను ప్రతిపాదింపబడి గాని ఆమోదింప బడి గాని యుండలేదు. ఆంధ్రప్రతికలో అనాటి సభయందు జరిగిన సత్యమును తెలిపియున్నారని ప్రమాణముగా చెప్పచున్నాను. కాళహస్తిపురములో గొప్పవారు అసత్యమును సత్య మనిపించుటకు ఇంకను కృషిచేయుచున్నారు. సత్యమురక్షించుగాత్ర!

పాముర సుందరామిలు చేనాణ.

II

అయ్యో,

శ్రీ కాళహస్తిలో కడచిననెల 25-వ తేదీని కాంగ్రెసు ముసలీమలీగ్గును అనుసరించి దేవాలయమునందు రాజాచినవేంకటప్పనాయనిం బహదర్ వారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరిగిన మహాజనసభకు నేను పోయియుంటిని.

ఈసభను గురించి ఆంధ్రప్రకాశిక ప్రతికలో ప్రచురింపబడియున్న సంగతులను స్మయముగా చూచినాను. ఆ ప్రకటనము ప్రకారము కన్నస్వామివల్ల ప్రతిపాదింపబడిగాని నావల్ల ఆమోదింపబడిగాని ఏ తీర్మానమును జరిగియుండలేదు. సత్యమిట్లుండగా, ఆంధ్రప్రకాశికలోను జప్తిను మెయిలు ప్రతికలలోను అబద్ధమును ప్రచురపరచుట యెట్లు తటస్థించినదో తెలియలేదు.

కన్నస్వామివల్ల ప్రతిపాదించిగాని నేను ఆమోదించిగాని యుండలేదనటకు సభలో నుండిన డివిజన్ మేజిస్ట్రేటు, సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు, సబ్ కలెక్టరు, వెక్వెంట్ సబ్ మేజిస్ట్రేటు వీరుకూడ సాక్షులు. నేను గంధీగారి మహాజనులో చేరాలి చేసియున్నాడను.

అయినానిగారి రామయ్య.

III

అయ్యో,

రాజా దామర కుమార చిన్న వేంకటప్పనాయనిం బహదరువారి ఆగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద 25-11-17 తేదీని సభ జరిగినది. ఈసభను గురించి, “మద్రాసు మెయిలు” “జప్తిను” “ఆంధ్రప్రకాశిక”లు, ఎవరో తమకు వ్రాసినవ్రాతలలోని నిజానిజములను గ్రహింపకయే ఆమోదించి తొందరపడితాము నేనుగ

చూచినట్లు తమ యిష్టప్రకారము వ్రాసినవ్రాతలను జూడ అసహ్యము కలుగుచున్నది. నేనును వై సభకు పోయియుంటిని. ప్రతిపక్షుల ప్రేరేపణచేత, మొదట ఆగ్రాసనాధిపతిగ నియమితులైన కాళహస్తి కుమార రాజాగారు సభకువచ్చుటకు వీలు కలుగదయ్యెను. కాని, వారు స్వరాజ్యాభిలాషలే. పిదప ఆగ్రాసనాధిపతిగా ఎన్నుకొనబడిన రాజాదామరకుమారచిన్న వేంకటప్పయ్య నాయనిం బహదరు గారిని పిలుచుకొని వచ్చిరి. చదువబడిన యధ్యక్షకోపన్యాసమునందు కాసనబద్ధ మగు స్వరాజ్యమును ప్రసాదించుటకును మహమ్మదలీ సోదరులను వదలుటకును కోరబడినది. పిదప కాసనబద్ధమగు స్వరాజ్య మవశ్య మన తీర్మానములను వదలుటకును గురించిన తీర్మానము మొదలగు తీర్మానములను అందరు నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి. అంత్యమున నేనును కాసన బద్ధమగు స్వరాజ్య మవశ్యమను విషయమునుగురించి అరకము నను ఆంధ్రమునను నుపన్యసించితిని. కాని, ప్రతికక్షులగు పా. రామారాయణింగారి ఎన్టీటునాకర్లు జె. మునుస్వామి నాయుడుగారును రామారాయణింగారి పరిచారకులు సుమారు 10, 15 గురువు మాత్రము సభాస్థానమునండి అపహేద్యము విరుద్ధముగ మాట్లాడుచువచ్చిరి. కాని, సభ జయప్రథముగ జరిగినది. అనంతరము కార్యదర్శి మాంజేగుగారికిని రాజప్రతినిధి గారికిని సభ తీర్మానములను తంతిమాలముగ పంపుటకుకూడ తీర్మానింపబడినది. సభకు సుమారు 50, 60 నుండి బ్రాహ్మణులును 100, 150 నుండి వైశ్యులును, 40, 50 నుండి మహమ్మదీయులును, 500, 600 నుండి బ్రాహ్మణేతరులు (అన్ని వర్ణముల వారు)ను, 30, 40 నుండి పంచములును (గోవురమునకు దక్షిణముగ బయటకుండెరి), కాళహస్తి డిప్టీ థాసిలారు పోలీసు సర్కిలు ఇన్ స్పెక్టరు రిటైర్డ్ థాసిలారు గార్లును విజయముచేసి యుండిరి.

ఎ. మహమ్మదు ఇబ్రాహిం సాహెబు,  
తోలు వ్యాపారి.

IV

పీఠికాపుర విద్యత్పరీక్షలు.

ఆర్యా, పీఠికాపుర సంస్థానము విద్యత్పరీక్షలలో జ్యోతిశ్శాస్త్ర పరీక్ష లేకుండుట గొప్ప లోటుగ పరిగణింపదగియున్నది. అధికార లీనిషయము నాలోచించెదరు గాక!

దర్బా సర్వేశ్వరశర్మ.

వేలం నోటీసు.

ఏలూరు డిప్యూటీ మునసిబుకోర్టు నైట్ 1905 వ సం॥ 174 రు లోని నైట్ డిక్లీని బట్టి సదరు కోర్టువారిలన నియమింపబడిన రిజిమరులన లేటు మహమ్మదు అస్సారుల్లా సాహెబుగారి తాలూకు దిగువ స్థిరాస్తులను అనగా (1) ఏలూరు పడమటివీధిలో మునిసిపల్ నె 710 రు ఇల్లు స్థలములలో జాయంటు 1/10 వంతును సదరు స్థలము వద్ద 26-12-1917 తారీఖుననున్న (2) బెజవాడ మిషన్ స్కూలు కాంపౌండుకు అనుకొనియున్న లేటుమహమ్మదు అస్సారుల్లా సాహెబుగారి తాలూకు సుమారు 1200 చదరపు గజముల స్థలం, సదరు స్థలమువద్ద 29-12-1917 తేదీన నున్న (3) బెజవాడలో నరు సుద్దీక్ సాహెబుగారి యింటికి తూర్పుగా నున్న సుమారు 200 చదరపు గజముల స్థలమును 30-12-1917 తారీఖున సదరు స్థలము వద్దకు, జేలరు చేయబడును. వలయువారు వేలపు వరకులకు వివరములకు దిగువ చిరునామాకు వ్రాసి తెప్పించుకోవలయును.

విన్నకోట కుటుంబరావు.

989 రిజిమరు. (ఏలూరు)

ప్రకటనము (955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెమ్మూరు సర్కిల్, వల్లూరు అట్టి పట్టు ప్యాక్టరీ ల లో ఉన్న మాతాలూకు మార్జినల్ దాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలంచినాము. గాన కావలసిన వారు యీదిగువ చిరునామాదారుగారికి వ్రాసినయెడల కోరిన సంతాయిషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ సైన్సు నెం 34- య 32-19  
అట్టి పట్టు ప్యాక్టరీ డిటో 10- య 3-20  
మాతే వెంకన్నగారు,  
సైన్సు పాపాలరు,  
ఏలూరు, కృష్ణ జిల్లా.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము.

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, మోగద్వట్టి, కనుకట్టు సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియా సాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చిట్టపేకతిమాహాలు, విచిత్రవిద్య విద్యలుగలవు. ఇంతేగాక మనస్సునియముచేయుట, పుకటిలోచదువుట, నీళ్లతో నడిచిపోవుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీరముతో సమాధి తగుట, మనస్సును చిలుక యగుట, నెద్దపులిని చేసి చూపించుట, మనస్సుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరము లేని తెలకాయలేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెక్కువ గాలిలో మనస్సుని నిర్ధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.

ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరు.

డబ్బు సంపాదించుట కిది సులభమైన మార్గము.

నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము ఆర్జించుకో గలరు.

పరమరహస్యమైన ఈ గ్రంథము నెల రూ॥ 4 లు.

రూ॥ 4 మాత్రములను చూపించి విలీనమునకు ఈ రోజే మచియ్యార్డు చేసినవాడికి మాత్రమే ఈ గ్రంథము దొరకును. వి. పి. గా పంపము.

పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,  
295-984 ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ఆవివచ్చికాన లేక జిన్న

తులం 1 కి రూ. 2-8-0

శివార్జితేపు కస్తూరి, మండ్లి, తులం 1-3 ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులం 1-3 ...	2-0-0
గొరిజిమము, మంచిది ,, ...	1-0-0
రసభస్మము తులం 1 కి ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
కాశాస్త్రము నీసా 1- ...	0-12-0
తాంబూలమాత్రము, మహావీర గాంధీ 50-కి	0-8-0

అమ్మకొంజనం డి.ఎ. 109, ప్రోవిడెన్స్, హిందూ, 6. తిలకాచిటి వీధి, చంద్ర

స్వదేశ వస్తువులనే కొనుడు.

విదేశవస్తువులను ఉపయోగించినవారితో మా కట్టి సంబంధ ముండజాలదు. ప్రత్యేకముగ స్వదేశపు వస్తువులనే ఉపయోగించువారు మాకు ఆప్తులు. వారే దేశోద్ధారకులు.

లోకమాత ఆవి నెంటుస్టు సి. పి. రామస్వామయ్యరు, (బి. ఏ. బి. ఎల్.) బి. పి. వాడియా, పింఛను పుచ్చుకొనిన జిల్లా జడ్జి ఎల్లేపల్లి జానకరామయ్యరుగారు మున్నగు దేశభక్తులు చాలమంది కంజీవరము స్వదేశీ కంకెనీలో భాగస్వాములగున్నారు. ఇకనైనను దేశభక్తులందరూను అనుమానించక తక్షణము వై కంకెనీలో పాల్గొనడు. భాగము 1-కి 25 రూ॥లు చొప్పున 300 భాగములు మాత్రమే మిగిలినవి. రూ॥ 300 భాగములను కొనుగట్టి దేశభక్తులను హిందూదేశము కోల్పోయెనా? ప్రాస్పెక్టును, వరతులకు ఇట్లు వ్రాయ ప్రార్థితులు.

ది స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,  
బ్రాంచి: మధుర. కంజీవరం.

NOTICE (955)

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollur and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.

Ac C  
Vollur Factory License No. 34 32 19  
Athiput Factory License ,, 10 3 20  
Mothay Venkanna Garu,  
License Holder,

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p><b>క రోలా.</b></p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, గ్రవణములేదు, పులితేపురాదు, భేదము గావు, దినము కాతగిన కాల శ్రవ్యత సునాయాసము గల అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>శీ పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి</p> <p><b>లీవరు టానిక్.</b></p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల వ్యాధికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యములకు, గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగుకును, అజీర్ణ భేదినిమించిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p><b>కుల్ హట్టి.</b></p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్ఫ్యూరస్ వెల్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
---	--	--

---

**W. E. SMITH & Co., Ltd**

Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో., (లిమిటెడ్)

మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు

---

మందులు గోరునప్పుడు యీవ తిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

368

1060

రూపాయలు

**లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ**

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా! అయితే డి. మన్నాలాల్ గారి ఇంటి తయారుచేయబడిన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువు, రక్తపుష్టి, నిశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ మొదలయినవి. కలుగును స్వప్న ఫలితము, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచి గుణముపొందిన అనేకులు రంగోల్, పినాంగ్, సిల్వాన్, అక్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈస్టాంతముల నుండి బహుమాన పత్రములు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్థశాస్త్రాంశపును పంపినచో బహుమానపత్రము కాపి పంపుదుము. ఇది ఆబద్ధమని రుజువుపరచువారికి వై కనుపగచి యుండు బహుమానము యివ్వబడును. అట్లు విరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. పార్శ్వము కొనుగట్టడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. ఆనుపాపతిక పార్శ్వముతో పంపబడును ఏజెంటులు కావలసియున్నది.

5 తులారు డబ్బీవెల రు. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-కి డబ్బీలకు 6 అణాలు.

**డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు,**

సాలామిసిరి మురబ్బ డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

304

**మోన పోకుడు**

తుప్పుకట్టినీయకుండు చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు. ఇట్లు తుప్పుకట్టకుండు చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

**Wallies Dove & Company's "Bitumastic Solution."**

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు పల్లికు పక్కలవారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండురు. కాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

**వెల రు. 56-0-0**

పోల్ ఏంజిల్లు:—ది పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలీజున్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

తపాలవెల్టె నెం. 553 రు, మదరాసు

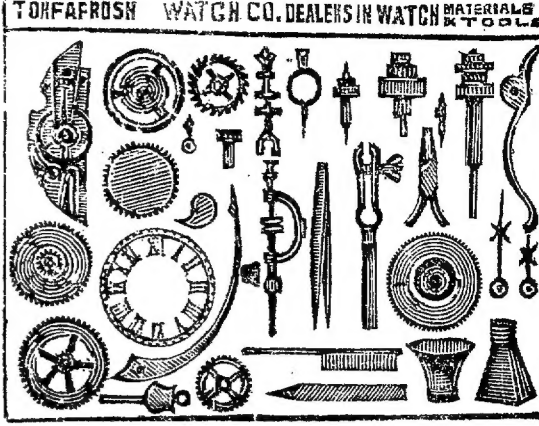
500

(ప్రత్యామ్నాయము గోరునప్పును ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.)

**క్యటలాగు**

ఉచితముగా పంపబడును.

**TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS & TOOLS**



TOHFAFROSH WATCH & Co.,  
Dealers in Watches Materials, Tools  
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.  
(881) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

**ఏక బాహుపి ప్రశంస**

ఇది కెన్సెలకంటే అపూర్వాయ విశిష్టము.  
తల 0-4-0 హాస్టిల్ అధికము.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టనంది రామలింగారెడ్డి గారికి  
గ్రామబడినది. తల 0-4-0 హాస్టిల్ ప్రత్యేకము.

అంధ్రప్రదేశ్ కా గాగ్యాలమును, 7 తంబు కెట్టిసిగ్గి, మదరాసు.

---

**K. B. JOSHI & Co.,**

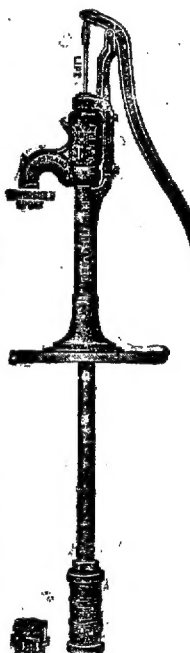
321, Hornby Road Fort, BOMBAY.

**LARGEST HAND PUMP**

Our 3 inch Pump is the largest available Hand Pump on the Market. Very useful for Shallow Water. Large capacity to suit small irrigation write for particulars and prices (557)

**ALSO**

Hand Pumps for very deeps wells up to 150 ft; Tank Pumps of new pattern, ready in stock. Write at once for further particulars.




**ఆత్మజిజ్ఞాసా**

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఏ. తిన్నపైజు చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0. ఆంధ్రవత్తిగా కార్యాలయము పోస్టు బాక్సు 212, నల్లవాడు.

---

**అమృతాంజనము**

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము. చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల కారణమును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింట నుండవలసినది.



సనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనము, డిపో, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.